

Naujienu Antroji Dalis

NR. 719

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XX METAI

M. ŠNARIENĖ

REIKALAS - NE UŽDARAS!

Vysk. V. Brizgys, kreipdamasis į visuomenę Vašingtone įrengsimos liet. koplyčios reikalui ir ragindamas šį užmojų remti aukomis, savo kalbą vis užbaigdavo žodžiais: "Lietuviai, pasirodykite, kas esame!" Dabar, kai reikalas jau gero-kai pasistūmėjęs priekin ir pirmasis pinig. įnašas įmokėtas, atrodo, kad jau būsime pakankamai pasirodę, ku o esame.

Visą nepriklausomo gyvenimo dvidešimtmetį tvirtinę, prisiekdinę ir pasauliui šaukę, kad be Vilniaus mes niekad nenurimsim, — dabar, kai atsirado proga tą Vilnių pasauliui priminti, ne tik nurimom, bet atstupsti pradėjom trauktis atgal.

Kai tik buvo pasiūlyta koplyčią pavadinti Aušros Vartų Dievo Motinos vardu, tuoj susikirto religija, tautybė ir politika. Netrukus pradėta aiškinti, kad šis būsimo šventovės reikalui išiežėjęs subruzdimas esąs tik vilniečių keliamas triukšmelis ir toli gražu nesanti garbinga ir tiesi kova, nes, kaip anuomet Lietuvoje Vilniui Vaduoti Sąjunga, taip ir šie dabar tikėjimą norį palenkti tautiniams ir politiniams tikslams. Jiems, girdi, ne tiek rūpi Marija, kiek visų pirma Vilnius.

Jei Marija tik dabar mums, lietuviams parūpo, ar ne per ilgai šios progos Ji ir mes būsime laukę? Marija — kataliko kasdieninė malda. Tuo tarpu Vilniaus reikalą pagyvinti progų atsitinka labai mažai. O tautiečiai Lietuvoje — ar ilgai jie galės rūpintis Marija, jei niekas nepasirūpins Vilniumi ir Lietuva? *Nuo blogo politikavimo kenčia ir religijos laisvė ir Bažnyčios saugumas.*

Dalykas atrodo dar keisčiau, kai, patiems koplyčios įrengimo pradininkams visą laiką kartojant ir pabrėžiant, kad šis užmojis yra visų lietuvių bendras reikalas, tuo tarpu mūsų visuomenės pirmūnai kratosi ir plaunasi rankas, sakydami, kad tai esąs tik dvasininkijos užgeidis.

Vasario 15 d. "Drauge" skaitėme: "Manoma, kad ir šiomet, kaip ir pernai, po švenčių dera lietuviams prisiminti mūsų visų bendrą reikalą — lietuvių koplyčią Vašingtone" ir t. t. Toliau ten rašo, kad būsiai kreipiamasi į visus lietuvius, ypač tuos, kurie prie šio reikalo savo auka dar neprisidėjo. O vasario 10 d. "Dirva" sąjūdį dėl koplyčios pavadino "uždaru reikalui" — tik liet. kunigų ar tik jų komiteto pastanga. Mes, liet. visuo-

menė, esą nesame kompetentingi jiems nurodinėti sąlygas, kokiomis jie šį sumanymą pasiėmė įgyvendinti. Galime tik aukoti arba ne. Ir P. L. Bendruomenės pirmininkas J. Bačiūnas sutaria su tokia nuomone, kad čia esąs tik liet. katal. hierarchijos reikalas.

Išvada: kai reikia aukoti, tada reikalas visų lietuvių, o kai užsimenama apie paminklinės koplyčios pavadinimą, tada bažnytinė vadovybė pasilieka tik sau vienai teisę nuspręsti. Bepigu būtų visokiems komitetams ką įvkdyti ir už uždary durų nuspręsti, jei nereiktų visuomenės paramos.

J. Kajeckas, šimtinę paaugojęs koplyčiai esą ne iš Lietuvos pasiuntinybės lėšų ir ne Lietuvos respublikos vardu, nors ir su Lietuvos atstovo titulu. Todėl ta proga jo pasakyta kalba, "Dirvos nuomone", nesanti oficialus pareiškimas Lietuvos vardu.

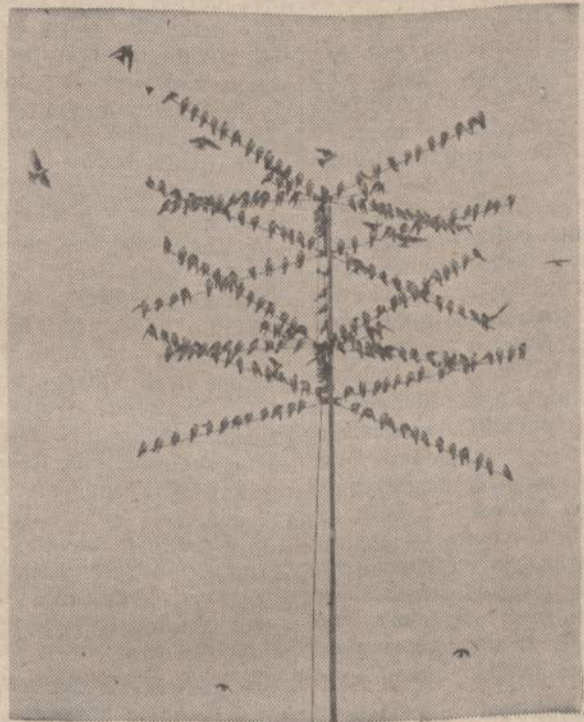
Būdami išeivijoje, neturime progų (ir vargu, ar greit turėsime) iš kokių tautos tribūnų prabilti respublikos vardu. Čia neturime nei seimų nei ministerių tarybos (vyriausybės), kurių nutarimais remiantis mūsų visuomenės atstovai galėtų savo tautiečius vienaip ar kitaip nuteikti. Todėl, atsiradus plyšiui, jei ne galvai, tai nors akiai iškišti, rodos, reiktų naudotis, o ne šalintis. Dabartinės sąlygos yra ypatingos, atitinkamai ir veiklos būdai yra atsitiktiniai. Mūsų išrinktieji (atstovai) stovi visuomenės priešaky, kad tautiečiai juos matytų, jais pasikliautų. Tad jų nusistatymas ar nuomonė turi būti aiški ir pirmiausia išgirsta, o ne visuomenės raginimu išspausta.

Neteisybė, kad reikalas yra uždaras — nėra viešesnio dalyko, kaip paminklai! Jie ir statomi tam, kad būtų visiems matomi ir bylotų daugumos lūpomis, kad būtų visų lankomi ir ko ilgiau tvirtų. O ypač šis mūsų paminklas, įrengsimas Amerikos sostinėje, kur užklysta įvairių tautų ir rasių lankytojai, — ar galėtų būti dar viešesnis reikalas?

Kad ir kažin kaip slaptai ar privačiai, kad ir vieno žmogaus pastangomis paminklas būtų kuriamas, kai jis išauga prieš žmonių akis, ypač toks, kaip katedra ar jos dalis, — tampa viešas ir kalba už daugumą.

Pagaliau nesvarbu, kaip mes patys sau aiškinsimės ir

(Nukelta į 3 psl.)

Mažų paukščių būrys nutarė, kad ši antena labai tinka tupėjimui. Šis nepaprastas vaizdas užfiksuotas Cypress Gardens, Fla.

Dienų Skeveldros

1.
 Eina garsas nuo Chicagos, Ill., kad... Cituoju VM ("Dirva" Nr. 67): "Sukilimai" Marijos" Aukštesn. Mokykloje kol kas šitaip baigėsi:

"Prieš išeidamos į sceną, lietuvaits savo baltas išleistuvių sukneles pasidabino tautinėm vėliavėlėm. O po oficialaus akto kai kurios mergaitės greitai persivilko tautiniais rūbais ir visos lietuvaits, tėvų ir smalsuolių minios lydimos nužygiavo prie Marijos statulos, kur sugiedojo oficialiose iškilmėse uždraustą giesmę "Marija, Marija" ir "Lietuviais esame mes gimę". Prie Marijos kojų buvo padėta rožių bei rūtų puokštė. Daug kas verkė. Seselės žiūrėjo per langų užuolaidų plyšius...

"Lietuvaits abiturientės mokyklos direktorei padovanojo lietuvišką koplytėlę su smarkoku lydraščiu, kuris bus paskelbtas spaudoje."

Na, kągi — istorija suka ratu:

... "šlūptarnių nūn tenka ieškoti šv. Kazimiero vienuolių vadovietėje ir — šiluvos koplyčios statybos komitete (vad. istorikų lektorių įskaitytinai).

2.
 Aną mėnesį vyko Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos atstovų suvažiavimas (kaip gaila, kad sąjungos neleido pasinaudoti maloniu c. v-bos pirm. K. Veikučio pakvietimu, netgi — o nevalyumas! — nepasveikinau bendros valios brolių!).

"Naujienu" skaityto j a m s, ačiū "Naujienu" korespondentui Detroitė bič. Nakui, buvo pateikta žinoti K. Veikučio "Vilniaus teisinė padėtis ir rezistencinės veiklos gairės". Vienas punktas pakartotinas, ir būtent šis:

"Vilnius ir Vilniaus kraštas Vatikanui vis dar tebėra Lenkija. Vilniaus Arkidiecezija priklauso Lenkijos Bažnytinei Provincijai pagal švento Sosto ir Lenkijos 1925 metais sudaryto Konkordato IX straipsnį. Tačiau šiandien Vilniaus Arkidiecezija yra padalinta į dvi dalis: sovietų okupuotos dalies Apaštališkojo administratoriaus pareigas eina kunigas Č. Krivaitis, reziduojąs Vilniuj; jo lenkų okupuotos dalies Apaštališkojo administratorium yra vyskupas A. Sawicki, reziduojąs Balstogėje. Vilniaus Arkidiecezijos generaliniu vikaru yra vyskupas W. Suszynski, kuris reziduoja taip pat Balstogėje. Dabartiniu metu šitaip padalintos Vilniaus Arkidiecezijos abiejų dalių visus bažnytinius reikalus tvarko ir atstovauja Lenkijos Bažnytinės Provincijos Hierarchija."

Bet... kaip jau "Dienų Skeveldrose" buvo rašyta, vysk. Brizgys nepriėmė VKLS protesto, o kun. prof. St. Yla "Draugo" skiltyse "sugriovė" Aušros Vartus, ir budėjimo Vilniaus sargyboje reikalą.

Ir po viso to ypač iškalbingas prelatas M. Krupavičiaus pasveikinimas VKLS-gos atstovų nuvainikavimui.

Drąsus Kunigas, drąsus Vi-suomenininkas!!!

3.

Tremties lenkai mini mū-šio ties Monte Casino dvide-šimt metų. Pasirodo, Romą išvadavus gen. Anders buvo priimtas pas popiežių ir pa-laimintas. Lenkai įteikė dowa-ną: — erelis apsuptas Lenki-jos miestų herbais, žinoma, jų tarpe ir Vilniaus. Pius XII pa-pildomai pasveikino gen. An-dersą, tardamas, kad mel-džiuosį už "jūsų ir mūsų Len-kiją", prašydamas užtarimo... "Aušros Vartų Panelės šv.

4.

Dar grįžkime į mokyklą! Baigiant *lietuviškosios* mo-kyklos mokslo metus dr. H. Nagys pasakė kalbą, kurios kelios pastraipos tinka žinoti visiems Vakarų lietuviams:

"... tokie mokytojai ir to-kie tėvai, kurie lietuviškąją sąmonę pabudins ir išlaikys, jauną žmogų mylėdami, išlai-kys ir pačią Lietuvą gyvą iš-eivijoje. Kelias į Laimės Ži-burį tėra vienas — kopiant per kritusiųjų suakmenėjusių sąmonę ir sąžinę, siekiant švie-sos kitiems: jauniems, var-guoliams ir užguitiems gyve-nimo ar kasdienybės.

Neatsitiktinai tai sakau ir ne dėl gražbylystės. Visos lie-tuviškosios vietovės ima rody-ti, daugiau ar mažiau, nuo-vargio žymių. Ir Montrealyje kasmet mažiau lieka tokių, kurie ryžtųsi žygiui į Jono Bi-liūno legendarinę kalno kelio-nę. Pakalnė patogia, ra-miau, smagiau. Pakalnėje ta-čiau tėra viena galimybė iš likusi, būtent, pasirinkti savo kapui vietą ir pasirašyti būsi-mą kryžiaus įrašą.

Rezignacija, nuovargis, abe-jingumas ir snobizmas, štai didieji bet kokio žmogiškojo ryžto priešai. Jie taip pat ir didieji lietuviybės priešai."

Dar:

"Kova su komunizmu nėra paprastų patriotinių šūkių šū-kavimas arba vis labiau dy-lanti veteranų kovos formulė. Kova su komunizmu yra gi mūsų išėivijos prasmė ir pa-grindinė pos priežastis. Savo rašto ir savos kultūros saugo-jimas ir jos ugdymas (pasta-rąjį aspektą beveik visi pa-miršo) yra ne tik patriotinis uždavinys, bet daug labiau savos asmenybės plėtojimo, savo žmogiškos prasmės su-pratimo ir įprasminimo rei-ka-las.

Prasminga yra taip pat dirbti su jauniausiais ne vien todėl, kad tokiu būdu išlai-kysime sau lietuviškąją inte-ligentią ateičiai, bet ir todėl, kad su jaunais žmonėm bend-raudami ir patys išliksime il-giau jauni ir nemirsime daug anksčiau prieš savo fizinę mirtį. Šiandien, kai visa eilė perjaunų žmonių palieka mus, mūsų dar labiau reikia, nes darbo lieka dvigubai tri-gubai ir keturgubai daugiau.

Mūsų eilės retėja ir retės, jei nebus ateinančių jaunų

VYTURĖLIS

Marquette Parko Lituaniš-tinės mokyklos mokinių leidinys

Mūsų gražus jaunimėlis, kaip matyti, dar ankstybai-siais metais jau pareina į tal-ką kultūrininkams, ypač ra-šytojams. Ką tik nusidžiaugė-me Chicagos Aukšt. Lituaniš-tinės mokyklos Mūsų Metais, štai išleido labai švarų, sko-ningą, vinjetėmis ir nuotrau-komis iliustruotą metraštį ir paskira pradinę Lituaništikos — Marquette Parko mokykla.

Vyturėlyje yra apščiai trump-pučių 4, 5 ir 6, 7 ir 8 skyriaus mokinių kūrybos pavyzdė-lių kaip proza, taip eilėmis.

Redakcija sudaryta iš pačių mokinių kolektyvo, kuriam talkininkavo mokytojai B. Be-leškienė ir K. Veselka. Spaus-dinta Morkūno spaustuvėje. Išleista minėtos mokyklos tē-vų komiteto lėšomis. Redakci-jos kolektyvą sudaro: Ignas Labanauskas, Vida Galenaitė, Rimas Černius, Ramunė Stra-vinskaitė, Birutė Lieponytė, Gaida Visockytė, Linas Rasla-vičius, Vitalija Ruibytė ir Vy-tautas Narutis.

Čia patiekiamo bent keletą mūsų jaunučių kūrybos pavy-zdžių:

Miškas

Senovėje buvo daug dau-giau miškų, negu dabar yra. Miškas duoda daug naudos. Iš miško mes gauname medžio baldams, namams, popieriui

žmonių į kritusiųjų, pavargu-siųjų, rezignavusiųjų vietas.

Ir dar toliau poetas dr. H. Nagys pabrėžia:

"Esu kartojęs dažnai, atsi-sveikindamas su abiturien-tais, o šiandien norėčiau šiuos žodžius pasakyti visiems — jauniems ir seniems, tėvams ir mokytojams ir mokiniams — būkite jauni ir drąsūs, nes drąsiųjų ateitis; būkite kovo-tojai už savo tiesą ir savo lais-vę, nes tada kovosite ir už tie-są bei laisvę apskritai; būkite savoj bendruomenėj ir pa-dėkite vieni kitiems, nes sa-vųjų meilės niekas nepakeis; tikėkite savo darbu, nemeskite jo, nes nedirbantieji miršta jaunystėj."

5.

Humoro iš anapus:

Į NKVD būstinę Vilniuje prisistato kandidatai. Egzami-nų metu gauna stebėti ("roz-obločit") vieną (KPU) mitin-gą. Po 5 minučių skambina į centrą:

— Areštuokite trečiąjį iš kairės ketvirtojo eilėje.

Suima, aišku. JAV agentas. Ir, gindamas kandidatą klaus-ia jį NKVD viršininkas:

— Kaip jį susekei?

— Labai paprastai. Reikia skaityti Lenina, o Leninas pa-sako: "Priešai nemiega". Šis stileiva nemiegojo!

b. — Ką daro okupuotas lie-tuvis, kai jam užaina noras dirbti?

— Prigulia ir laukia, kol pagundos darbu pareina.

J. Cicėnas

ir kt. Miške galima rasti uogų, riešutų, grybų. Miškas dar yra namai daugeliui žvėrelių, kaip vilkams, stirnoms, la-pėms, zuikiams, voverėms, ir kt. Senovėje dar buvo meškų, stumbrų ir elnių. Dabar jie išnykę. Taip pat miške gyve-na daug paukščių.

Linus Martis, 4 sk.

Kaip aš jojau arkliu

Vasarą tėtė mane nuvezė į ūkį. Ten buvo daug gyvulių ir paukščių: arklių, karvių, kiaulių, vištų, avių, anėlių, ža-sų, kalakutų, šunų bei kačių. Man visi gyvuliai patiko. Kai juos visus apžiūrėjome, mūsų šeimininkas apvedė ir aprodė mums savo laukus. Matėm įvairių javų: rugių, kviečių ir avižių. Buvo net ir didelis dar-žas, pilnas daržovių: pupų, žirnių, pomidorų, morkų, kopūstų, bulvių ir kt. Pievoje vešlį žolę siekė man iki juos-mens. Ypatinai gražiai atro-dė dobilai: vieni rausvi, kiti balti. Pievoje žydėjo daug laukinių gėlių.

Man labiausiai rūpėjo dar kartą pamatyti gyvulius. Sei-mininkas paklausė, katras iš gyvulių labiausiai patinka. Aš atsakiau, kad man labai pa-tinka arkliai. Tada šeiminin-kas paklausė mano tėtė, ar jis man leistų pajodinėti ant ar-klio. Tėtė sutiko.

Šeimininkas išrinko gražų juodbėrį. Tas arklys ir man atrodė gražiausias. Kai ma-ne pamokė, kaip arklį valdyti, jį pabalnojo. O kai mane už-sodino ant arklio, tada sei-mininkas pritaikė kilpas, kad mano kojos galėtų į jas atsi-remti. Man į rankas padavė pavadžias. Aš kiek bijojau, bet greit apsipratau. Iš pra-džių šeimininkas arklį vedė ratu aplink kiemą, o paskui leido man vienai pajodinėti. Vartai buvo užkelti, kad ar-klis į laukus manęs neišneštų. Arklys buvo ramus, ir aš su-gėbėjau jį valdyti. Buvo labai smagu. Bendrai man viskas ūkyje patiko.

Daina Danilevičiūtė, 5 sk.

Kodėl aš turiu mokėti

kalbėti lietuviškai

Kada mes namuose prade-dame kalbėti angliškai, tėve-liai mus perspėja ir liepia kalbėti lietuviškai. Mano bro-liukas kartą paklausė: "Kodėl mes, gyvendami Amerikoje, turime mokėti lietuviškai?" Mamytė mums paaiškino: "Jūs Dievas sutvėrė lietuviams ir davė jums lietuvius tėve-lius. Jei jūs gimėte Ameriko-je, tai tas nereiškia, kad jūs esate amerikiečiai. Jūs esate lietuviai. O jūs negalite būti gerais lietuviais, jei nemokė-site lietuvių kalbos. Kadangi mokykloje jūs mokotės vis-ką angliškai, tai bent namuo-se ir savo draugų tarpe turite kalbėti lietuviškai. Kitaip, jūs būsite ne tik blogi vaikai savo tėveliams, savo Tėvynei, bet ir blogi prieš Dievą".

Taigi, nuo to sykio aš daž-nai prisimenu tą mamytės paaiškinimą ir noriai mokau-si lietuvių kalbą.

Birutė Lieponytė, 6 sk.

100 metų nuo S. Daukanto mirties

Rašo Eglė Juodvalkytė (8C kl.) moksleivių metraštyje MČSŲ METAI, 1963-1964

Simonas Daukantas gimė 1793 m. spalio 28 d. Kalvių kaime, Skuodo valsčiuje, Kre-tingos apskr. Tuo laiku tebe-buvo baudžiava, bet jo tėvai jos nėjo, nes buvo laisvi vals-tiečiai. Tėvas buvo miško sar-gas ir turėjo nedaug žemės. Vieno kunigo remiamas, jis mokėsi žemaičių Kalvarijos dominikonų mokykloje.

Baigus šią mokyklą (1814 m.), mirė jo globėjas, Norėda-mas toliau mokyti, S. Dau-kantas pėsčias (tuo laiku dar niekur nebuvo geležinkelių) nuėjo į Vilnių. Versdamasis privačiomis pamokomis, bai-gė 1816 m. gimnaziją ir istojo į Vilniaus universitetą. Čia jis studijavo teisę, istoją ir an-tikinę literatūrą. Tuo laiku Vilniaus universitete vyko lenkiškasis filomatų ir filare-tų sąjūdis. Daukantas, griež-tai skirdamas lietuviybę nuo lenkybės, tame sąjūdyje ne-dalyvavo.

1825 m. jis baigė universite-tą teisių magistro laipsniu. Apie pusmetį buvo Karaliau-čiuje, o nuo 1826 m. gavo ver-tėjo tarnybą. Rygos general-gubernatoriaus raštiniuje. Nuo 1835 m. persikėlė į Petrapilį, kur dirbo Lietuvos Metrikos (senųjų dokumentų) archyve. Visą savo laisvalaikį jis pra-leido tame archyve rinkda-mas medžiagą savo istori-niams raštams.

Dėl sunkių darbo sąlygų pairus sveikatai, 1851 m. išėjo į pensiją. Trumpą laiką gyve-no pas vysk. M. Valančių, ti-kėdamas, kad jis išleis jo pa-rašytą Lietuvos istoriją. Vė-liau apsigyveno Papilėje pas kun. Vaišvilą. Po 1863 m. su-kilimo šį kunigą rusams suė-mus, S. Daukantas liko vie-nas ir visų apleistas. Mirė jis 1864 m. lapkričio 24 d. Pala-i-dotas Papilės kapuose.

S. Daukantas, turėdamas magistro laipsnį ir mokėda-mas net penkias kalbas, galė-jo gauti gerą tarnybą. Tačiau jis gyvenimą praleido drėg-nuose archyvuose, kad tik ga-lėtų tyrinėti Lietuvos praeitį. Kiek sveikata leido, ir ištyri-nėjo.

Liaudies švietimo reika-lams jis parašė 21 knygą, kal-bos reikalams — 3 žodynus, 3 tautosakos rinkinius ir 4 isto-rinius veikalus.

Daukanto veikalais labai domėjosi antrosios XIX a. pu-sės lietuviai inteligentai, ki-lę iš kaimo. Ypač iš jų sau stiprybę sėmėsi aušrininkai, kurie budino miegančią Lie-tuvą.

Daukanto raštai, rašyti žė-maičių tarpe, deja, daugeliui iš mūsų sunkiai beišskaito-mi. Bet jo darbštumas ir at-sidavimas jėgų Lietuvai turi būti mums šviesiausiu pavyz-džiu.

REIKALAS...

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

prieš visuomenę teisinsimės, daug svarbiau, kaip tie pažiūrės ir vertins, kurie tą šventovę lankys. Jie lankys koplyčią, pavadintą "Lithuanian Shrine", Lietuvą atstovaujančiu kūriniu. Jiems taipgi neuždrausime nei politikuoti, nors dabar, ją statydami ar įrengdami, kratomės "politikos". Jie matys, kurioj vietoj šiluva ir kurioj Vilnius..

Sia proga pasiskardeno dar šitokia nuomonė: "Vilniaus klausimas šiandien yra atsistojęs visai kitoje plotmėje. Kas to nemato, tebegyvena Vilniui Vaduoti S-gos šūkiu ir nuotakomis... Vilniaus klausimas jau nebus sprendžiamas atskirai, o drauge su visos tautos likimu ("Darbininkas" taip rašė).

Pirmiausia: Vilniaus klausimas tiek bus gyvas, kiek mes jį judinsim, kokion plotmėn mes jį iškėlė laikysime. O Vilniui Vaduoti S-gos šūkiu nenuskambėjo nei pro šalį nei istorijon, bet palaikė ir ligi šiol tebevalaiko mūsų visuomenėje Lietuvos sostinės idėją gają, labai jautrią ir visuomet aktualią.

Vadinamais "būsimaisiais sprendimais" pasiklovių dabar vis daugiau atsiranda mūsų ateities pranašautojų tarpe. Štai laikraštuko "Lietuvos Pajūris" 1963 m. 3-4 n-ry kažkoks Kirkilionis iš Vokietijos rašo: "Kas Europos evoliuciją stebi, tas prieis išvados, kad ne karas, bet Europos parlamentas ar teismas nustatys valstybių sienas". Taigi, lauk, šunie, kada kumelė išdėvės, — kaip sako mūsų priežodis. Jau kas, kas, bet mes, lietuviai, puikiai žinome ir savo kailiu patyrėme tas Europos parlamentų mums suteiktas "malones". O kodėl jau dabar būtų kitaip? Kodėl tie sprendėjai mums bus ypač palankūs, kai mes patys baidomės savo reikalus ištraukti dienos švieson? Ar todėl, kad dabar virš mūsų galvų besidraiką "didžiųjų" užuominos ir kėsmai mums, mažai tautai, nieko gero nežada? O mūsiškė laikraštija (su mažomis išimtimis) absoliučiai tobulai, anot A. Gustaičio, atsiliepa į vis aiškiau skardenančius "apibendrinimo", "apjungimo", visu

pasauliu domėjimosi ir tarptautinio piliečio kūrimo idėjų šūkius. Kam, girdi, čia kaišioti nosis pro savo "lietuviškus plyšius" — spėkoti pro "didžiuosius bendrų reikalų langus". Tačiau tie, kurie per "plačiuosius langus" žiūri ir mato tik savo "didžius reikalus", mūsų visai nemato ar apsimeta nematą. Todėl mums telieka ir vis pasilikti tik plyšiai ir tik pro juos mums tenka savo reikalus tiems būsimiems sprendėjams rodyti jau dabar, nelaukiant būsimosio "teismo sprendimo", kaip daro ir kiti pavergtieji.

Jei Paminklinės Koplyčios pradininkai, prašydami aukų, kreipiasi į lietuvius, į liet. visuomenę, o ne tik į katalikus ar dvasiškią, tai tautinį motyvą iš šio reikalo vargu įmanoma išskirti — panašiai, kaip kova už Lietuvos laisvę yra kartu kova už laisvę dabar ten persekiojamos katalikybės. Mūsų tautos praeitis rodo, kad kova dėl tautybės sutapo su pasipriešinimu pravoslavijai. Todėl ir šiuo atveju tautiškumas neužtemdo nei grynai religinio prado, nes tikėjimo laisvą išpažinimui reikalinga laisva aplinka savo tautos ir valstybės ribose.

Vasario 16-tos proga straipsnyje "Tautinis ir religinis atgimimas" žinomas katalikų kultūrininkas Dr. A. Šešplaukis - Tyruolis rašė: "Nėra abejonės, kad tautinis atgimimas žymiai laiduoja (užtikrina) religinio gyvenimo pilnumą. Tai aiškiausiai mums rodo 20 nepriklausomojo Lietuvos gyvenimo metų Tautinis atgimimas čia ranka rankonėjo su religiniu atgimimu. Jeigu pirmųjų amžių krikščionybė katakombose dar fiziškai negalėjo plačiau apimti tautas, tai jau su krikščionių imperatorių galia ji skynė sau kelius per nežengiamas girias. Jeigu Lietuva nebūtų likusi nepriklausoma, laisva ir savarankiška, ar būtumėm galėję kalbėti apie tokį religinio gyvenimo pakilimą Lietuvoj?" ("S. P. Varp.", 1950 m. Nr. 2).

Savo ilgoko rašinio "Drauge", š. m. Nr. 98 ir 104) vieno skyrelio antrašte S. Yla klausia vilniečių skaitytoją: "Marijos ar sostinės (suprask: Vilniaus) kultas?" Betgi religiniam asmeniui išpažinti ar garbinti renkantis vietą, jo kultas tada neišvengiamai siejasi su ta vieta. Jeigu Marijai, savo krašto globėjai, pareikame sostinę, tai tuo pabrėžiame to kulto tautinį visuotinumą. Marijai — skiriamas kultas ir kataliko ištikimybė, o Vilniui — tautiečio pagarba, meilė ir savo kraštui pareiga; tarp šių dviejų netinka nei lyginimas nei varžybos. Jei Vilniuje šie dalykai (religiniai ir tautiniai) susitinka — nei vienas jų nenukenčia, tik vienas kitą stiprina ir pabrėžia. Kad italams Roma, tikėjimo centras, sutampa su jų tėvynės sostine, tai jiems tik geriau:

šituo jie moka labai gerai pasinaudoti.

Mes gi neva turėtume jautis privilegijuoti, kad mūsų žemėje apsireiškė Dievo Motina. Bet čia pat vėl prisibijoma tautiškumo: Ji, girdi, nepasirodžiusi pav. ant sudegusio Vilniaus pelenų, o ant paprasto akmens šiluvoje. Kur Marija bepasirinko savo apsireiškimui vietą — ji vis tiek pasirodė Lietuvoje ir lietuviams. Tat Jos mums parodytą malonę vis tiek siejame su tautiškumu, kaip visos kitos tautos tokiu atveju.

Nors Marijos apsireiškimas vyksta šalia šventovių, bet Jos išpažinimas ir garbinimas svarbesnis sostinėse, nes čia atstovaujama visa tauta ir valstybė. Ar ne dėl to ir šiluviškio stebuklo uždelstam išgarsinimui rengėjai mieliau renkasi J. A. V-bių sostinės bažnyčios kampą, o ne visą didelę, lietuvių architektų suplanuotą ir išpuoštą, šventovę, pastatytą kuriame lietuvių tirščiau gyvenamame šio krašto mieste.

Jei okupantas Aušros Vartus dar pakenčia, kaip sako S. Yla, o labiau varžo maldininkams priėjimą prie šiluvos, tai daro dėl to paties Vilniaus pirmavimo: čia lankosi užsieniečių ekskursijos, laikraštinkai ir šiaip įvairūs stebėtojai. Vilnius visų matomas ir sekamas. Ar šitai neparodo, kad Aušros Vartai labiau reikšmingi tarptautinei viešumai?

Kad Vilnius mūsų nelaimei visuomet buvo ir tebėra nuolatinių kovų ir tarptautinių ginčų dalyku, argi dėlto jo vardas galėtų pakenkti mūsų religiniams jausmams Mari-

jos atžvilgiu? Čia nekalta nei "politikuojanči" visuomenė nei vilniečių "nacionalizmas" — šitokia yra mūsų tautos ir valstybės istorija ir jos negali išskirti iš Marijos globos.

Portugalams ir prancūzams, žinoma, neateina į galvą klausimas, kodėl Liurdas ar Fatima, o ne Paryžius ar Lisabona, nes jų sostinės ir tautos nėra pavergtos, o jų šiluvoms negresia katalikybės išnaikinimas.

Prikišdamas vilniečiams perdėtą lenkų baimę ir jų paisyimą, pats St. Yla per dažnai dairosi į tuos vadinamus "kitus", kuriems esą turėsime aiškinti ir įrodinėti istorinę Aušros Vartų paveikslą kilmę ir senumą. Keliais atvejais jis pats pabrėžė, kad ne tiek svarbu istoriniai faktai, kiek pats kultas: — "Moksliniai tyrinėjimai eina savo keliu... ir jie nelemia, juoba neapsprendžia paties kulto". Todėl ir šiuo atveju pirmoj vietoj iškils ne tai, kaip mes grindžiame ir aiškiname Aušros Vartų istorinę praeitį, bet kokia dvasia ir viltimi gyvename ir kvėpuojame dabar, iševijoj,

DAŽAI IR TAUPYMAS DAŽYTI?

DEKORUOTI?

Vartokite geriausius dažus ir

TAUPLYKITE \$\$\$

55 Galonų plieno bakos.

Registruokitės jei norite

gauti dovanų

AM - FM radio aparatus

EMERALD SALES

3315 S. MORGAN — FR 6-7160

Sekmadieniais atid. 10 iki 2

Pirm. ir Ketr. 9 iki 9

ANGELO DEPEDER, Mgr.

Paminėkite šį skelbimą

BARNET 5c & 10c STORES

NEW LOCATION — 2807-09 N. CLYBURN

• Servicing Chicagoland's Area with Complete Everyday Dime Store Needs •

OTHER LOCATIONS:

8319 South Racine
7440 Cottage Grove
551 West 120th Street
208-10 South Cicero Ave.

1816 Blue Island Avenue
6802 West Roosevelt Road
Oak Park, Illinois

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULACIJOS PROBLEMAS

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolu.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mrg. — LIETUVIAI SALESMONAI

STATYBOS KONTRAKTORIUS, TURIS VIRŠ 30 METŲ PATYRIMĄ

- STATO • REMONTUOJA • PERSTATO NAMUS •
 - GARAZUS • KRAUTUVES IR KITUS PASTATUS •
- DARBININKAI APDRAUSTI.

LIUDAS STAŠAITIS

5523 S. CLAREMONT AVE. Tel. PR 8-8378

Šaukti po 6 val. vak.

INTERTRADE EXPRESS CORP.

DOVANOS Į USSR BE MUITO GARANTUOTA — APDRAUSTA

20 sv. Baltų miltų \$14.90
40 sv. Baltų miltų \$22.90

PINIGAI OFICIALIAI GARANTUOTA

PREKĖS

Prašyk pilno katalogo

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street, Suite 202
NEW YORK, N. Y., 10010
Telefonas: YU 2-1530

ir anie pasilikusieji anapus aklinosios sienos.

"Mūsų patriotikoje persveria jausmas — be gilesnių kultūrinių istorinių šaknų", sako S. Yla. Betgi patriotikoje ir religijoje visuomet vyrauja jausmas! Tos gausios procesijos, besilankančios Šiluvoje ir tos nesuskaitomos savų ir sveimų minios, kaip upė praplaukusios siaurute Aušros Vartų gatvele, neklausinėjo paveiklo, apsišėkimo istorinių faktų ir nesiteiravo raščių dokumentų. Tas pats ir su tautišku: kovotojai už tautos gyvybę ir laisvę nesiteirauja istorinių pagrindų ar valstybės sienų neginčytinumo. Šiomis "racionalistinėmis šaknimis" pasirūpinama kitu keliu.

Šioje vietoje S. Yla pabrėžia nepalyginamą skirtumą tarp Šiluvos Marijos apsišėkimo ir senojo šiluviško Dievo Motinos paveiklo. Esą jauciantiems ši skirtumą negalėję kilti jokių abejonių, Vašingtono koplyčioje pasirenkant centrinį objektą. Bet šiaip ar taip tuo objektu pasirinktas paveikslas, nes negi gali pačią stebuklingą vietą perkelti kitur. Apsišėkimo vieta yra tokia tik savo vietoje. Jei Dievo Motina pasirinko Šiluvą, tik ši vieta yra esmingiausiaji kulto dalis. Paveikslą, kad ir stebuklingą, gali kiltoti, nešioti, o apsišėkimo vieta — ne. Patys žmonės turi ten keliauti, ją, stebuklavietę, lankyti. Žinoma, ją gali perkelti tik simboliškai garbinimo ar maldingumo dėlei. Todėl vilniškės Madonos Vašingtone pirmenybės pabrėžimas nėra kiek neužtemdo ir neužgauna Šiluvos stebuklingumo — kaip lygiai to stebuklingumo nepažeidžia tie, kurie lankosi dabar Skiemonyse ar Girkalnyje. Aušros Vartų paveikslas, perkeltas Vašingtonan, tuo pačiu netampa tautiniu ar politiniu tabu. Jis vistiek yra ir bus garbinimo dalyku: žmonės prieš jį melsis, o Vilniaus vardas jų maldoms nepakenks, kaip nepakenkė Vytėnuose saležiečių vienuolynui, kai ant šiojo pastato iš tolo matomas kryžius vakarais būdavo apšviečiamas tautinių spalvų šviesomis — geltona, žalia, raudona. "Ši šviesa, anot tuometinio "XX Amžiaus" korespondento, "byloja visai apylinkėi, kad čia skleidžia Kristaus mokslą ir tėvynės meilę naujų laikų žmonės".

Dar vieną įrodymą šiluviškos Madonos pirmenybei iškelti skaitome "Darbininko", š. m. vasario 25 d. laidoj, straipsnyje "Kodėl Šiluvos koplyčia": "J. E. vysk. Brizgys nurodė, kad Marijos apsišėkimas Šiluvoje XVII amžiuje yra tiek reikšmingas, kad jo negali atstoti kuri kita vieta. Keistai atrodytume kitiom tautom, apsilenkę su tuo istoriniu įvykiu ir tradicija!" ši mintis pakartota vyskupo laiške "Gerbiamam asmeniui" ("Drauge", š. m. 77 n-ry) ir vėl pabrėžta S. Ylos ilgesniame rašinyje ("Drauge"), atsakant į vilniečių raštą. "Galėdami jį (tą įvykį) pasauliui paskelbti ir to nepadarę, kažin, ar nenusi-

kalstume ne tik šv. Marijai, bet ir mūsų žemės ir tautos tradicijai", sako vysk. Brizgys.

Tai gi jau esame nusikalte, jei ligi šiol nepaskelbėme! Juk ši, dabartinė proga pasitaikė netikėtai. Amerikiečiams tą šventovę statant Vašingtone, juk nebuvome užsisakę sau vietas. Atseit, jei ne ši dingstis, būtume ir likę Šiluvos Marijai skolingi. Minėtame laiške Eksk. V. Brizgys sako: "Svetimieji sutrukdė šiam Lietuvos žemės įvykiu gaudui pasiekti platų pasaulį". Tą patį teigia ir S. Yla, atsiliepdamas į vilniečių raštą. Betgi turėjome nepriklausomo gyvenimo 20 metų, tai kodėl tada tos Šiluvos neminėjom ir negarsinom svetimiesiems? Nė viena Lietuvos vyriausybė to neklūdė.

Neatsimenu, kad būtų buvę užsimota visos Lietuvos mastu Šiluvą garsinti ir jos reikšmę skleisti užsienyje. Vargu kas tada domėjosi liet. mariologijos studijomis. Tuomet buvo garšinami Aušros Vartai — mūsų dvasinio ir tautinio prisikėlimo atities viltis. Ir niekas, rodos, anuomet nesipiktino ir neieškojo istorinio pateisinimo. Jei tos "kitos tautos" mus šiuo pozūriū stebi, tai kaip tik pagrįstai galėtų stebėtis šitokiu mūsų staigiu pasikeitimu dabar. Kad jauciamės skolingi Šiluvos Marijai, neišgarsinę Jos Vardo ir nepakankamai padėkoję už išgelbėjimą nuo reformacijos sukeltos religinio sąmyšio, negi galėtume būkštauti, kad Ji supyks, jei Vašingtono koplyčią pavadinsime Aušros Vartų vardu? Juk Marija viena ir visur ta pati, mūsų reikalus supranta ir mato. O, jei paisome "kitų", tai kaip tik dėl jų, šiuo metu ir šioje padėtyje esant, mums būtų svarbu ir geriau tikėtų centriniu Vilniškės paveikslas ir tuo pat vardu šventovės pavadinimas.

Vasario 15 d. "Draugas" rašė: "Kiekvienas duokime nors po mažą auką ir netrukus turėsime gražų ir šventą paminklą, kuris amžiais kalbės apie lietuvius ir Lietuvą kiekvienam, kas lankys Amerikos ir viso laisvo pasaulio širdį — Vašingtoną". — Ne tik laisvasis pasaulis turi širdį, turime ją ir mes — Vilnių! Kas gi įtikinamiau galėtų amžiais kalbėti "apie lietuvius ir Lietuvą", jei ne jos sostinė — mūsų senasis tikėjimo, tautišku mo ir kultūros židinys, simboliškai išreikštas Vašingtono katedroje?

Žmogus visuomet ginasi nuo paskutinės jį ištikusios nelaimės, o ne nuo praėjusios. Dabartinis Bažnyčios slopinimas ir visiškai tikėjimo neigimas Lietuvoje ar nebus grėsmingesnis už reformaciją, kuri juk iš tikrųjų paties Dievo neneigė. Todėl žmonėms visada bus reikšmingesnis pats paskutinis stebuklingas apsišėkimas. Jei nebūtų varžomi ir visi galėtų laisvai lankyti Skiemonyse, be abejonės, ten minios labiau plūstų, negu Šiluvon, tikėdamos, kad Marija ateina paguosti ir sustiprinti dabartinėje jų nelaimėje. Gi mūsų koplyčia Vašingtone atrodo svarbiausia tu-

rės išpirkti praecties apsileidimą, kad neišgarsinome pasaulį savo krašto stebuklavietės.

Išnoro į paviršius dar vienas įrodinėjimas, pagal kurį neva Aušros Vartų Madona esanti Barbaros Radvilaitės atvaizdas. Tai ir dėlto esą Vašingtono koplyčios pradininkai (dvasininkai) dabar Aušros Vartų krato si. Tai gi prieš A. Vartus atsikoko ne tik neva pakankamo istorinio pagrindo stoka, bet įtariamasis ir paties paveiklo stebuklingumas.

"Keleivio" 17 ir 18 N-se (o geguž. 12 d. laidoj persispausdino ir "Naujienos") S. Michelsonas rašinyje "Aušros Vartų paslaptis" sakosi peržiūrėjęs L. Enciklopediją, A. Šapokos ir V. Sruogienės Liet. istorijas ir įsitikinęs, kad vilniškės Dievo Motinos paveiklo veidas sutampas su B. Radvilaitės veido bruožais. — Visai neblogai, kad tautiečiai šia proga bus priversti Lietuvos istorijos žinias pakartoti ir savo krašto šventvietes prisiminti. Betgi paveikslai, kad ir labai seni ir stebuklingi, iš dangaus nenukrinta — jie anksčiau ar vėliau vis tiek turėjo būti nutapyti. Taip pat ir senasis Šiluvos Marijos paveikslas, sako, atkilęs iš Romos ar net per Romą iš Rytų. Padavimas dar užsimena esą jis (paveikslas) buvęs rastas Šiluvos šile. Vienu ar kitu keliu savo vėliausiajį vietą, Šiluvą, pasiekė — jis vis tiek lapytas žmogausdailininko. O šis visuomet naudojasi laisve savo kūriniams modelį pasirinkti, koks jo gyvenamoj aplinkoj jam atrodo tinkamiausias. Mes dabar galime žinoti, į ką nusižiūrėjo Rafaelis, kurdamas savo garsiąsias madonas. Tad, jei Vilniškei ir buvo panaudotas Lietuvos kunigaikštienės atvaizdas — paveiklo reikšmė nuo to nenukenčia. O mums, lietuviams, Aušros Vartų šventovė dėlto darosi tik dar artimesnė. Nebent ir čia būtų išlindęs mūsų įsisenėjęs svetimybių garbinimas net ir kulto dalykuose.

Kas patirta apie Aušros Vartų paveikslą (primenantį Radvilaitę), pradėtą garbinti liaudies, S. Michelsono nuomone, galėtume pasakyti ir apie kitus stebuklingų paveikslų kultus, nes tuos atvaizdus kūrę dailininkai naudojosi žemiškųjų moterų veido bruožais. Gėriui ir dangiškam grožiui išreikšti modelį mėnininkui tenka rinktis čia, žemėje, kaip lygiai ir Judui pavaizduoti. Tačiau paveiklo stebuklingumas nuo to nepriklauso. Stebuklingu jis tampa ir garsėja, kai prie jo įvyksta pagijimų, praregėjimų ir kitokių viršgamtinės maitinės apraiškų. O tatai liudija prie paveiklo dėkingų žmonių palikti ženklai — "votos". Vilniškis buvo visas votomis apkabinėtas — ne tik paveiklo rėmai, bet ir keturi altoriaus stulpai ir visa siena. Votos daugėjo ir tada, kai žmonės apie Radvilaitę jau buvo užmiršę, o ta "liaudis" apie ją vargu ką iš viso žinojo.

Aušros Vartų Marijos garbinimą paveldėjo ir nepriklausoma Lietuva. Ir ne tik Vilniui

Vaduoti S-ga jį išpūtė; žmonėse tatai garsėjo jau daug anksčiau. Knygelėje, išleistoje 1907 m. Vilniuje, pavadintoje "Šiluvos bažnyčia (Atminimas maldininkų kelfonės prie stebuklingos vietos 1906 mete)", skaitome: "Pernai, lankimas tos šventos vietos, kuri dėl žemaičių yra tum, kum Aštrieji Vartai Vilniuje dėl visos Lietuvos, atsibuvo su nematytu lyg šiolei iškilmingumu ir dvasios pakilimu" (autorius Aleksandras Podkova; kalba palikta netaisyta; pabraukta mano — M. š-nė).

Vienas Aušros Vartų istorikas Dr. V. Zahorskis pripažįsta: "Kuo Lenkijai yra Čenstakavas, tuo Lietuvai yra Aušros Vartai su stebuklinguoju paveikslu, kuris visai pamatuotai yra laikomas Lietuvos Paladijumu". Joks kitas šventas paveikslas Lietuvoj (rašo tas pats Zahorskis) nėra taip plačiai gerbiamas, kaip Aušros Vartų. Jo atvaizdai puošia sienas bažnyčių, rūmų, dvarelių ir gryčių... Tampriai užsimezgė mazgai, jungią miestą ir visą kraštą su Aušros Vartais".

S. Yla ypač susimąsto ties faktu, kad Aušros Vartų Madona — vienintelis paveikslas, Romos apvainikuotas, Lietuvai esant nepriklausomai. Šio įvykio esą nebūtų galima neparodyti. Bet tuomet, 1927 m. Vilnius buvo lenkų rankose. Tai kaip, girdi, dabar paaiškinti lankytojams, kad Vilnius su šventove visuomet priklausė Lietuvai?

Betgi ir tada pasaulis ir Roma žinojo, kad Lietuva Vilniaus neatsižada, jį laiko savo teisėta sostine, o Kauną tik laikinąja. Argi, nepaisant Haagos tarptautinio Tribunolo ir Zenevos (Tautų Sąjungos posėdžiuose) ginčų dar ir dabar vėl iš naujo reikėtų įrodinėti (nekalbant jau apie pačią Suvalkų sutartį), kad Vilnius yra mūsų miestas ir valstybės sostinė?!

Iš šios S. Ylos užuominos išplauktų pažiūra, kad Vilnius su savo šventovėmis per ilgai buvo užgrobtas ar per dažnai priešų puolamas, kad jį galėtume savintis. Kaip gi tada būtų su Skiemonimis ar Girkalnio apsišėkimais? Abu šie įvykio bolševikų valdomoje Lietuvoje. Tai atėityje ir šių dviejų negalėtume įteisinti?

Vilniaus užėmimas anuomet, kaip ir dabartinė vergija, yra "istorinės tijosos pažeidimas" (anot S. Ylos). Mes ir dabar dar tebegyvename visų tiesų pažeidinėjimo laikmečiu. Nalvokai atrodo užmojis sumanytos koplyčios reikalą neva apsaugoti nuo politikos priemaišų. Betgi ir Aušros Vartai ir Šiluva yra Lietuvos žemėje, kuri dabar pavergta. Ir, kol nebus išlaisvinta, nenustos buvus politikos ir ginčų dalyku. O juk visa Lietuva buvo ne kartą paaukota šv. Marijai. Tai kaip dabar tuos tautinius ir politinius reikalus išskirti iš Dievo Motinos globos? Ne tik Lietuva politikos dalykas, bet visas Pabaltijys ir pusė Europos!

Būtų šiaip: su bolševikais galim politikuoti, tik su lenkais ne. Mat, bolševikai užgrobė vi-

są Lietuvą, o lenkai savinasi tik Vilnių ir svarbiausia — jį sau skiria jau dabar, nelaukdami "apjungtos" Europos parlamento nuosprendžio.

"Marijos kultas neturi pašvęstų kulkų šaudyti į ką nors, o tuo pačiu akstinti tautinius ir valstybinius pasipriešinimus", rašo S. Yla. — O vis dėlto Dievo Motinos apsišaukimas šiluvoje paakstino katalikus dėl tikėjimo spirtis ir kovoti su Kalvino šalininkais. Dabar gi Skiemonių įvykis ar neskatina lietuvių spirtis prieš bedievybę, o tuo pačiu ir prieš svetimą okupaciją? Kas pašventino kulka Kryžiaus karų laikmečiu, trukusiu arti poros šimtmečių? Kas akstino visą Europą traukti į Šv. Žemę? Kas paskatino Joaną arkietau kaustyti šarvais ir vykinti į mūšio lauką už Prancūzijos laisvę? Ir šitai nepakenkė jai net palaimintą tapti.

"Mūsų žmonės, pasirodo, lengvai įjautrinami patrijotiniais motyvais. Bet ar ne per daug jais žaidžiama, lyg nebūtų pavojaus patiems susižeisti ir kitus pažeisti" (S. Yla). Esą per daug pabrėžiam lenkomaniją, "kurį tikrovėje yra lenkofobija".

Turint prieš akis mūsiškių spartų nutautimą, nepasitvirtina teigimas, kad savo tautiškumui būtume labai jautrūs. Prieš šią sampratą liudija ir mūsų istorinė praeitis.

Vilniečių (ir nevilniečių) būkštavimą ir įtarimą, kad Vašingtono kopyčios reikalą galėjęs būti poveikis iš šalies (neišskiriant nei Romos), per drąsu vadinti "manija" ar "fobija", turint galvoje liūdnoją mūsų pračios patyrimą ne tik "išbrovusį į pasąmonį", bet dar labai gyvą ir aiškų sąmonėje!

Mūsų auklė, kurios sijono pagal S. Y. mes neva įsikibę laikomės šiuo metu, nėra lenkai. Dabartinė gubernantė, kurios madingo apdaro padalčių nejuokais nusitvėrėme, — tai tarp-tautininkumo dvasios pamėklė! Tai ji savo auklėtinius graso nuo per didelio patrijotizmo ir nacionalizmo, kad tuo "nepapiktintų" kitų. Bet ir ši "nianė" mūsų auklėjimui vargu būtų priimtina. Mes savo patriotiškumui vargu ką galėtume pažeisti, nes neatrodo, kad dabar jo kas paisytų. Tačiau mus kiti savo nacionalizmu ne tik yra pažeidę, bet jau beveik pribaię... Jei pagaliau dėl šventos ramybės ar, kaip dabar įprasta, dėl "taikos", to savo patrijotizmo ir visai atsižadėtume, — šia "dorybe" kitų dėmesio nepatrauksime ir kitų nacionalizmo nesutramdysime. Mūsų nuolankumas šiuo atveju nebus niekienu mums į "kreditus" užskaitytas nei įvertintas, kaip lig šiol nėra buvęs.

Mes, lietuviai, ne tik, anot S. Ylos, nelinkę į herezijas, bet taip pat nelinkę į provokacijas, — esame įpratę tylėti, nukęsti ir laukti. Dėl šios savo ypatybės, kaip pripažįsta ir pats S. Y., likome nepagarsinę šiluvos, o dabar baidomės Vilniaus.

Lemiamas visų įrodinėjimų svoris bene bus pinigine kopyčios įrengimo parama. Nuolat

mums įtaigojama, kad tie, kurie kelia balsą šventovės pavadinimo klausimu, tam reikalui neaukėja ir ateityje neaukės. Kažkoks P. P. "Dirvoje" iš Detroito rašė, esą jis iš ilgametės patirties žinąs: "kad jeigu kas įvairiems fondams pradeda statyti reikalavimus, tas jokiam fondui nenori paaukoti doleriuko". Išvada būtų: pirma turi paaukoti, tik tada turėsi teisę pasakyti savo nuomonę ir pageidavimus. Betgi, jei aš ką remiu pinigais ar žodžiu, to paties nebekritikuoju. Ar anokia logika nebūtų atvirksčia? Juk nuomonė ar pažiūra neperkama už pinigais, bet kiekvieno laisvo žmogaus teisė, net pareiga. Kiekvienas visuomenės narys turi savo nusistatymą vienu ar kitu atveju, nors pinigų aukai gali ir neturėti. Vienas doleriukas, anot P. P., čia mažai bepadės, nebent teisę išsižioti įsigytum.

Kaip ir tas P. P., žinau "iš patirties", kad ne vienas tų, kurie aukoja stambokas sumas kopyčiai įrengti, "neįstengia" užsimokėti Liet. Bendruomenės mažyčio mokesčio. Tai, žinoma, jų reikalas. Tačiau kas gi dabar nemėgsta B-nės adresu šnekėti ar rašyti? Ir niekas, rodos, tuo per daug nesipiktina. Jei pirma eitų mokeskis, o tik paskui žodis — mes žingsnis po žingsnio sugrižtume atgal į feodalines visuomenės laikus, kada vieni tik aukėjo, o kiti naudojosi teise svarstyti ir spręsti.

"Nepolemizuojame su ligi šiol rašančiais šiuo klausimu, nes iki šiol neparodė jokio noro prisidėti prie kopyčios įrengimo", rašo vysk. V. Brizgys. Jeigu šia mintimi vedini eitume toliau, neiškrypstant iš logikos vėžių, pasiektume išvados, kad, atsiradus turtingam ir dosniam tautiečiui, Aušros Vartų pirmenybės šalininkui, sutinkančiam užmokėti bent pusę ar daugiau kopyčiai įrengti lėšų, — su juo būtų "ginčijamasi", ir toks ko gero laimėtų, nepaisant vilniškės stebuklavietės istorinių duomenų stokos.

Antra vertus, su tais, kurie jau paaukojo šventovės reikalui ir sutinka su šiluvos vardo pirmavimu, jau nėra ko bepolemizuoti.

Ir p. O. Alginienė (pr. m. "Laisvosios Lietuvos" 20 n-ry) tarp kitko rašė: "Siūlymas Aušros Vartus nukelti į Vašingtoną yra padikuotas grynai politiniais sumetimais. Taigi rūpi asmenims, kurie, gal būt, nieku neprisidės prie kopyčios pastatymo, dargi tokiems, kurie religijai nepripažįsta bet kokių politinių aspektų". Atseit, p. Alginienė įtaria tuos vad. "politikuojančius", kad jie neparems kopyčios reikalo, užtai neturėtų teisės nei šnekėti.

Tačiau Vilniaus krašto Liet. S-gos rašte vysk. Brizgiui šitaip sakoma: "Jei Vašingtono Bazilikoje lietuvių projektuojamosios kopyčios šiluvos Gailėtingumo Dievo Motinos pavadinimas būtų pakeistas Aušros Vartų Gailėtingumo D. Motina, tai Vilniaus krašto lietuviai įsijungtų į lėšų telkimą šiai kopyčiai įrengti". Argi ponai ir

ponios, kurie įtarinėja, netiki nei šiuo raštišku pasižadėjimu su eile garbingų tautiečių parašų?

Dabar mėgstama pasigirti, kad aukos šventovės reikalui nenustoja plaukusios. Argi manoma, kad į Aušros Vartus jos neplauktų daug gausiau? Ir joks rengėjų komitetas negalėtų įrodyti, kad išeivijos visuomenė Aušros Vartų maldnamiui būtų nepritarus arba jį atmetus. Apie pasilikusius už geležinės užtvoros nėra ko ir kalbėti. Pagyvėjus šnekoms apie Lietuvą likusių ir išeivijos tautiečių glaudesni ryšį, Vilniaus idėja, išreikšta šiuo būdu Vašingtone, mus tik artimiau susietų.

P. O. Alginienė savo rašinyje prieštarauja pati sau. Iš vienos pusės teigia, kad siūlymas A. Vartus perkelti į Vašingtoną yra politinis sumetimas, iš kitos gi — sako, kad tie asmenys religijai nepripažįsta bet kokių politinių aspektų. Betgi A. Vartų Amerikos sostinėje atkūrimo šalininkai kaip tik pripažįsta tautinius, politinius, kultūrinius ir visus galimus "aspektus". Alginienė čia dirbtinai nori skirti žmones — tautiečius į politikuojančius ir tik tikybą remiančius. Išeitų, kad religingas tautietis negali politikuoti — rūpintis tautos ir valstybės reikalais. Mūsų kovoje šie dalykai nėra ir niekad nebuvo vienas nuo kito griežtai atsiriboję. Jei nepolitikuosime dabar, neteksim ir šilvinės šventovės, kaip jau netekome visos eilės kitų. Dabartinė mūsų pasipriešinimo kova vyksta dėl trijų pagrindinių laisvų: tautos, tikėjimo ir valstybės. Visos jos kaupiasi sostinėje. Visas jas atstovauja Vilnius — kaip kad žmogų vedžioja galva.

Šiomis dienomis užėjo pasišnekučiuoti kaimynas, tautietis, ne vadinam. kultūrininkas, bet šiaip dar gajus lietuvis. Žodis po žodžio jis ir sako: "Dabar, kur tik išgirsi ar ką paėmęs iš liet. laikraščių paskaityti — vistur tik kryžiai, paminklai, antkapiai ir vėl kryžiai —. Lyg būtum žmogus gyvas laidojamas. O rodos, dar norėtum pagyventi, ką nuveikti, rodos, dar atsirastų jėgų ir pakovoti". Žinoma, nei jis nei aš čia dabar

nesimojam ką pamokyti ar pakreipti. Man rodos, jo pastaba tinka aptarti mūsų išeivystės dabartinei vidinei būsenai.

BENET LATIN SCHOOL
15th Year
INTENSIVE LATIN COURSE
July 1st to August 15th
Contact
BENET LATIN SCHOOL
Benet Lake, Wisconsin
Tel.: 414 — 396-4311

REDI-STEP — MOTHERS
— Stop taking these extra steps to wait on Junior at the "JOHNY" or Sally doing dishes. With this handy STEP they can wait on themselves. You can use it too. MOLDED IN TOUGH IMPACT PLASTIC IT holds ever 300 pounds. Only \$1.98 plus 15c post.
THOMAS RAMASKA
518 River St. — Three Rivers, Mich.

We welcome our Lithuanian Friends & Visitors
Come In For Your Late Snacks & Dinners
AT
RED ONION
SNACK SHOP & FOUNTAIN
2150 W. Cermak Rd.
GOOD FOOD — QUICK SERVICE
ORDERS TO TAKE OUT
Open 6 A. M. to 10 P. M.

WE WILL PAY YOUR BILLS!
NO CO-SIGNERS!
NO COLLATERAL!
Call Mr. Fields
FINANCIAL AID CORP.
FRanklin 2-2568
OR
MICHigan 2-5565

PINIGAI Į USSR
• PILNAI GARANTUOTAS PRISTATYMAS PER 2—3 SAVAITES.
• BE JOKIŲ ATSKAICIAVIMŲ.
• GAUSITE PASIRASYTA KVITA
Vertė: 9 Rubliai už \$10.00.
Persiuntimas iki \$30.00 — \$2.75
virš \$30.00 — 10%
GRAMERCY INC.
IŠTEIGTA 1946 METAIS
744 Broad Street Nr. 925
Newark, N. J.
Tel.: MU 9-0598
Turi Finansų Depart. Licenciją.
Aprausta iki \$20.000.00 ir bendradarbiauja tiesiog su Maskvos Tarp-tautiniu Banku be tarpininkų.
Jūs galite užsakyti prekių iš Maskvoje, Kijeve ir Rygoje esančių sandėlių, kaip pav., automobilių, stumamos mašinos, dviračiai, šaldytuvai, skalbimui mašinos ir t. t.
Su Vnešposyltorg licencija.
GRAMERCY SHIPPING CO.
IŠTEIGTA 1945 METAIS
118 East 28th St. Suite 905
New York, N. Y. Tel. MU 9-0599
Atidaryta kasd. 9-5:30; Sešt. 10-1.

DONALD PETKUS

ANTHONY PETKUS

A. PETKUS & SŪNUS

NAUJA KOPLYČIA

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 West 71st Street

(Maplewood gatvės kampas)

GRovehill 6-2345

TOWnhall 3-2108

Pilnas laidotuvių aptarnavimas, įskaitant karstą ir pasinaudojimą mūsų gražiom kopyčiom, yra nuo \$375.00; \$430.00; \$595.00; \$650.00; \$695.00; \$750.00; \$875.00; \$895.00; \$945.00; \$975.00; \$900.00 ir daugiau. Karstą galima pasirinkti kopyčioje.

GRAŽIOS INDIVIDUALINĖS KOPLYČIOS

MAŠINOMS PASTATYTI AIKSTĖ

Lietuviams teikiama šios rūšies patarnavimus 30 metų.

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Sambi Šviesa Chicagoje.
Redaguoja Rita Kavolienė
Medžiagą siųsti: 622 Nicholas St., Defiance, Ohio

7 METAI

NR. 12 (205)

VYTAUTAS KAVOLIS

IŠKASTRUOTAS LAIMĖJIMAS; IR APIE BENDRUOMENĖS NAUDINGUMĄ

Net ir sportu ypatingai nesidomintiems turėtų būti aišku, koks didelis laimėjimas Lietuvos bylai yra krepšinininkų išvyka Australijon. Vargu ar šiaudien bet kokių kitų būdu būtų galima bet kam kitam gauti kelis lietuviškus pasirodymus per visą kurios rimtos valstybės televizijos tinklą, ir tai tokiu metu, kada galima tikėtis masinės auditorijos dėmesio. Šalia šių masinių pasirodymų, yra susitarta ir dėl priėmimų pas vyriausybės žmones, didžiųjų miestų burmistrus bei pasikalbėjimų spaudoje.

Šitom progom išnaudoti reikia ypač pajėgių žmonių. Krepšinininkų pajėgumu netenka abejoti. Sporto aikštėje jie mūsų nenuvils. Bet šalia sportininkų tokio masto tautiniame atstovavime reikalingas ir toksai lietuviškojo reikalo ambasadorius, kuris lygiai galėtų patraukti minios dėmesį ir imponuoti valstybininkų tarpe. Pasiūsti eilinį veikėją "sportininkams palydėti" tokiu atveju nepakanka; reikia žmogaus, apie kurį žinotume, kad jis reprezentacijos neapleis, progų nepražiopsos ir apskritai prabilis, reikalui esant, pakankamai autoritetingu ir abejingumą pralaužiančiu žodžiu.

Tie, kurie lietuviškajame gyvenime dalyvauja, kas yra kalbėjęs su žmonėmis ir klausę jų pasisakymų suvažiavimuose, spaudoje ir radio programose, — žino, kas tokiam uždaviniui tinka ir kas netinka. Bet nevisada mes padarome viską, kad įgalintume tokią tarnybą Lietuvos reikalui, kokios ji yra šiaudien reikalinga. Australiškosios kelionės atveju: Valdo Adamkavičiaus iškritimas iš Lietuvos atstovų ekipos, kokiais nesugriaunamais motyvais jis bebūtų teisinamas, yra šio didelio lietuviškajam reikalui laimėjimo politinis iškastavimas.

Save kastruoti mes, tiesa, įpratę.

Apie Bendruomenės naudingumą

Nors kai kurie Bendruomenės vadai iš seno vis dar agituoja už patį Bendruomenės reikalą, iš tikrųjų laikas yra jau pribrendęs išsamiau pasvarstyti, kokios Bendruomenės turėtume siekti. Kaip birželio 6—7 d. d. Tabor Farmoje įvykęs spaudos darbuotojų pasitarimas parodė, amerikinės Bendruomenės val-

dytojai yra ragais ir nagais (ir iki ašarų) įsikabinę pažiūros, kad kultūrinės kūrybos skatinimas Bendruomenės veikloje turėtų būti paaukotas masinėms manifestacijoms, kaip dainų šventėms ar kultūros kongresams, neturintiems beveik nieko bendro su kultūra.

Šiuo klausimu jaunesnės kartos atstovai, dalyvavę pasitarime, buvo priešingos nuomonės, sakydami, kad kultūrinės kūrybos ugdymas yra ypatingai svarbus uždavinys, į kurį turėtų būti atkreiptas pirmasis dėmesys. Bet buvo iš jaunesnės kartos ir pareikšta abejonės, ar Bendruomenė tam uždaviniui tinkanti. Be abejo, ne vien kultūros ugdymas yra svarbu; yra ir nieko bendro su kultūra neturinčių dalykų, kuriuos nori nenori reikia atlikti, ir tiems nekultūringiems dalykams atlikti Bendruomenė jau dabar yra visai gera organizacinė forma. Bet individualios kūrybinės pastangos ugdymui ligšiolinė Bendruomenės veiklos rutina yra buvusi daugiau kensminga negu naudinga.

Jaunosios kartos ir Bendruomenės

*) Raimundo Mieželio, pavyzdžiui, buvo siūlyta organizuoti kūrybines stipendijas mūsų tarpe esantiems pajėgiausiems rašytojams, įgalinantis juos sukurti "išliekančios vėtelės, tauton grįžiančias vertybes" (cituoju iš atminties). Prieš tai amerikinės Bendruomenės pirmininkas pasisakė ugniniu tonu ir, man atrodo, išraudęs, duodamas sprasti, kad Bendruomenės valdyba nesugaudytų, kam tokios stipendijos turėtų būti skiriamos. Tai ir man atrodo visiškai galimas dalykas.

Vargšė našlaitė, mažytė kengūra, nežino, kad ji yra dėmesio centre, Whipnade (Anglijoje) zoologijos sode.

Carol Davis, Oklahomos kolegijos grožio ir "smegenų" karalienė visa dešimtimi colių praneša Havajų kolegijos karalienę Karen Uemoto.

menės valdininkų nuomonės paprastai išsiskiria ir politikos klausimu. Jokie partijų (esamų ar nesamų) veikėjai taip nesiveržia politikon, kaip kai kurie, devyniais eržilais pasikinę, "nepartiniai" Bendruomenės funkcionieriai. Tai buvo pavyzdinčiai pademonstruota, kai vienas veikėjas įsiprašė su niekieno neautorizuotu pranešimu apie tebevykstančius pasitarimus, kurie tebėra tokioje jautrioje stadijoje, kad, apie juos pranešus, spaudos darbuotojai buvo prašyti spaudoje (!) apie juos neskelbti. Kam tokiu atveju pranešimai daryti, jei ne savireklamai? Kitas veržlus veikėjas įsiveržė į diskusijas pasakyti vien tam, kad minėtieji pasitarimai prasidėjo ne kieno ki-

to, o jo valdybos kadencijos metu.

Šitokia, dažnai smulkmenišką, politinė aistra yra viena priežasčių, dėl kurių Bendruomenė iki šiol yra taip pamotiskai skriaudusi gyvąją kūrybinę pastangą. Jaunesnės kartos atstovo buvo siūlyta Bendruomenėi visai politikos atsisakyti, paliekant ją toje srityje išsivyspizavusiems organams, ir visas jėgas sukaupti į lituanistinį švietimą ir paramos telkimą individualiai kultūrinei kūrybai. Deja, po jaunosios kartos atstovų pasisakymo, kuris nuo vyresnės kartos kalbų skyrėsi ypač prietrenkiančiai tuo, kad jame buvo duodama konkrečių pasiūlymų, diskusijos apsiribojo pakartotiniais pareiškimais jautraus sentimentų, kad jaunimas, žiūrėkite, irgi moka gražiai kalbėti. (Viena gi moteriškaitė apsidžiaugė per diskusijas, kad jėg ir apskritai gražūs vyrai buvo).

Žodžiu, kartų bendravimui Bendruomenėje dar yra nemažai kliūčių.

Darbai ir žygiai

— Rašytojo Juliaus Kaupo Raštams Leisti Komitetui įnašus prisiuntė Detroito lituanistinė mokykla: 5 skyrius — 22.78 dol., 7 skyrius — 9 dol., 8 skyrius — 2 dol., Tėvų komitetas — 15 dol., kiti įnašai: A. Kudirkas 25 dol., Ald. ir A. Paškevičius 10 dol., Dr. V. Majauskas 10 dol., St. ir V. Urbonas 5 dol., St. Sližys 5 dol., K. Daugvydienė 5 dol. Norintieji pagerbti rašytojo Juliaus Kaupo atminimą, įnašus prašomi siųsti komitetui adresu: V. Adamkavičius, Tabor Farm, Sodus, Mich.

— Dalia Mackuvienė išpildė kaimietės vaidmenį Goodmaną

teatro Chicagoje pastatytoje Čechovo "Mother Courage". Veikalo muziką pritaikė Benius Prapuolenis. Goodman teatro yra nuolatinis Chicago teatro, visą laiką duodąs įdomius pastatymus.

— Vincas Trumpa ir Kostas Ostrauskas, Santaros Garbės Filisteriai, įeina į Lituanistikos Instituto monografinių leidinių redakcinę komisiją. Lituanistikos Instituto planuoja išleisti visą eilę monografinių lituanistikos studijų.

— Dr. Vytautas Kavolis, "Metmenų" žurnalo redaktorius, Valdas Adamkavičius, Lietuvių Bendruomenės JAV CV vicepirmininkas ir Raimundas Mieželis, "Dirvos" redakcinio kolektyvo narys, dalyvavo lietuvių spaudos ir radio darbuotojų suvažiavime birželio 6—7 d. d. Tabor Farmoje, sušauktame Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos pirmininko Juozo Bachuno, Santaros Garbės Nario, iniciatyva. Raimundas Mieželis buvo vienas iš pranešėjų suvažiavimui pristatant temą "Jaunosios kartos įsijungimas į išeivijos lietuvių organizuotą veikimą".

— Dr. Henrikas Nagys tarė atidaromąjį žodį pradėdamas dail. Romo Bukausko parodą Čiurlionio Galerijoje Chicagoje. Tai buvo drąsus, atviras ir uždegantis pasisakymas už šių dienų meno pilną supratimą ir įvertinimą. Dail. Bukauskas yra baigęs Ecole des Beaux Arts Montrealyje. Parodą suruošė Montrealio Akademinis Sambūris, kurio pirmininkas Alf. Pusauskas pravedė parodos atidarymo iškilmes.

— Liūtas Mockūnas skaitė išsamiai paruoštą paskaitą temą "Camus — Moralistas" Santaros-Šviesos Chicago skyriaus susirinkime. Paskaitoje buvo išnagrinėta Camus pažiūra į žmogų ir jo problemas.

Susirinkimo metu buvo renkamas nario mokeskis iš norinčių tapti Balfio nariais. Reikia pasidžiaugti, kad į Balfą įsijungė virš 20 naujų narių. Santaros-Šviesos Chicago skyrius tokią akciją savo narių tarpe praveda jau antrą kartą. Tai gan patogus būdas pakelti bendrą Balfio narių skaičių, kurį galėtų panaudoti ir kitos organizacijos. Lietuviai į Balfio narius jungiasi noriai, tik reikia jiems sudaryti progas tai atlikti.

Einamųjų reikalų svarstyme Ilona Pakštaitė-Dapkienė iškėlė rimtą ir svarbų reikalą lietuvių visuomenei daugiau susidomėti

Nikos, graikų dailininkas, kuria keistus kūrinius iš audinių, kurie turi būti švaresni, negu švarūs.

raš. Stepo Zobarsko vedama knygų leidykla, kuri yra išleidusi jau ne vieną knygą anglų kalboje. Lietuvių literatūros reprezentacijai tai didelė parama.

— Dail. Rita Kavolienė dalyvavo Toledo Meno Muziejuje suruoštoje Toledo srities (Ohio) dailės parodoje, o Van Werto Aštuntoje Metinėje Meno parodoje laimėjo A. klasės premiją už tapybą.

— Krepšinininkų, išvykstančių į Australiją pagerbimo vakarienę Chicagoje pravedė Valdas Adamkavičius, išvykos organizacinio komiteto pirmininkas. Vakariene praėjo labai įdomiai, nors žmonių galėjo būti daugiau. Krepšinininkų paskutinis pasirodymas Chicagoje bus birželio 28 d. rungtyne Brother Rice gimnazijos sporto halėje. Laukiama labai aukštos klasės įtempto žaidimo.

— Nuosirdžiai sveikiname Giedrę Statkutę ir Zenoną Mereckį sukūrusius lietuvišką šeimą. Abu jaunieji aktyviai dalyvauja lietuviškoje veikloje. Gie-

drė Statkutė — Akademikių Skaucių Draugovėje, o Zenonas Mereckis — Santaroje. Zenonas Mereckis yra buvęs Santaros Bostono ir Chicago skyrių pirmininku.

CHICAGO SVARIAUSIAS IR
MODERNISKAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

Central Air Conditioning at BUDGET PRICES

ENJOY COOL COMFORT

AIR CONDITION

FOR ONLY
\$579
Complete

CALL FOR YOUR RESIDENTIAL CHECK-OUT SHEET NOW!
OR DO IT YOURSELF FOR ONLY \$460!

Now you can Centrally Air Condition your home for Only \$460. If you can run conduit, you have the skill necessary to install the FEDDERS Flexhermatic. Most homes from 800 to 1,100 square feet fit the requirements. All you need is adequate electricity with an ample furnace system. Or if you prefer, we will install it for you for only \$579 Complete.

East Chicago Sheet Metal Co.
1601 BROADWAY IN EAST CHICAGO
EXport 7-2728
Member Northern Indiana Construction Ass'n.; Sheet Metal & Air Cond.

NEW OWNERS AT

ROSEMONT GOLF PARK

9450 Higgins Road
ROSEMONT, ILL.

Driving Range

and 18 hole miniature — BOB BRAINERD, pro
HOURS: 10 a.m. to 10 p.m. daily Friday,
Saturday and Sunday 8 a.m. to midnite.

COUPON
1 WEEK ONLY!
25c

with this coupon
Low Score per card
gets FREE pass the 2nd
time around!

**NELAUKITE -
RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!**

Jeį norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: Central 6-5206

Generaliniai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

PSICHOLOGIJOS PATARĖJAS

Paremtas pedagogų psichologų mokslinių tyrinėjimų duomenimis
Redaguoja Med. Daktaras Jonas Adomavičius,
Amerikos Lietuvių Vaiko Ugdymo Draugijos, Inc. — Alvudo atstovas

MAŽAMEČIO ATSKYRIMAS NUO ŠEIMOS

Psichiatras Algimantas Bielkus, M. D., Tinley Park, Ill.

(Alvudo Kultūrinio Penktadienio — 5. I. 1964, Gage Parke paskaitos dalies santrauka).

Mažamečius vaikus ilgesniam nuo šeimos atskyrimui reikia atitinkamai paruošti. Taip pat reikia pasiruošti juos tinkamai sutikti. Kiekvienai šeimai prisieina kartais vaikas išleisti ligoninėn, specialion mokyklon, stovyklon bei kur kitur. Kokią įtaką toks perskyrimo laikotarpis turės vaikui, sunku iš anksto nusakyti. Mat, kiekvienas vaikas vis kitoniškai į tas perskyras reaguoja. Čia veikia daug veiksnių, svarbiausi jų — vaiko amžius ir temperamentas. Pvz. vienų metų vaikui ilgesnis atsiskyrimas nuo tėvų turi skirtingos įtakos, negu keturmečiui ar penkiamėčiui. Ramus ir lėtas vaikas reaguoja vienaip, o jautrus ir erzlus — vėl kitaip. Kiekvienu atveju tėvų LAIKYSENA reikšmingai įtakoja vaiką. Pvz. kai vaikas eina operacijai ligoninėn, tėvai susirūpina jo liga ir operacija; tada vaikas pradeda dar daugiau rūpintis ir nerimsta. Prie to dar prisideda tėvų rūpesčiai dėl nežinojimo ligoninės tvarkos bei taisyklių, dėl baiminimosi, kad kartais jie savų elgesiu ką nors su vaiko liga surišto nepagadin-ty. Nemokėdami šio krašto kalbos, nežinodami papročių, turėdami piniginių sunkumų, naujoje aplinkoje tėvai praranda savimi pasitikėjimą. Vaikas visa tai tuojau pajunta ir supranta, nors ir kažin kaip tėvai stengtusi savų bėdų vaikui neparodyti. Tada vaikas, kaip ir tėvai, darosi neramus, baimingas ir erzlus. O jei dar jam tada kas skauda, — jis gali prarasti savo įprastą laikyseną ir imtis visai kitoniškai elgtis.

Visuomet vaikui sakyk teisybę, tik protingai elkis tai darydamas

Kelių mėnesių vaikas dar labai mažai tesupranta, kas juo rūpinas, kas jį maitina bei glamonėja. Trijų metų vaikas yra jau prisirišęs prie motinos ir daug ką supranta. Tai pastebima ypač tada, kai vaikas atsiduria pavojuje, — jis tada trokšta motinos pagalbos. Nesvarbu, kaip jam bus išaiškinta, jis negali įsivaizduoti, koks bus jo gyvenimas be motinos bei tėvo. Net ir vyresni — 5 ar 6 metų vaikai tikrai nesugeba suprasti, kaip jie bus pasimetę ir pasiilgę ir kaip jie blogai jausis, kai reikės būti be tėvų svetimoje aplinkoje ir tarp svetimų žmonių.

Staugus vaiko nuo tėvų ats-

kyrimas vaikui padaro didelį išpūdį ir kartais turi blogų pasekmių jo tolimesniam brendimui ir jausmų darnai. Kaip viso to išvengti?! Auklėk vaiką tinkamai nuo mažens! Vaziuodamas su vaiku pro šalį ligoninės, stovyklos ar specialios mokyklos paaiškink, kas tenai daroma. Jeigu kuri iš pažįstamų laukiasi vaiko, pasakyk, kad ji gimdys toje ar kitoje ligoninėje. Vaikui įdomu, kaip galima matyti kaulus Roentgeno spindulių pagalba. Paaiškink jam, kaip pats moki. Yra paveiksluotų knygučių, kuriose paaiškinta - parodyta, kas darosi ligoninėje, stovyklose ir pan. Laiks nuo laiko reikia paaiškinti, pavyzdžiais priminti, kad išimant tonsilas skauda, kad ligoninėse tik retkarčiais ledų teduoda. Vaikui tik truputį paaiškink ir lauk, kol jis pats daugiau teirausis. Visuomet reikia sakyti teisybę. Tik čia būkime protingi, — nepamokime per daug apie tuos nemalonumus, skausmus, operacijas... Nereikia vaikui išdėstyti visų smulkmenų, pvz. apie adatomis baidymus, apie klizmas ir pan. Geriau pasakyk jam apie puoduką, kokį jis gaus, jei reikės eiti ligoninėn. Pasakyk jam, kad jis bus specialiu būdu užmigdytas ir pabus kitame kambaryje. Būtinai tėvai turi užtikrinti, kad jie žinos visada, kur vaikas yra. Pasakyk, kokiame jis bus kambaryje, — jame gal bus daugiau vaikų, ir jie gal verks. Prieš išeinant vaikui į ligoninę, kartu su vaiku sudėliok jo daiktus ir užtikrink, kad jis grįžęs juos visus ras ten, kur padėjo, pvz. dviratį, drabužėlius bei žaislus. Leisk vaikui pasiimti ligoninėn jo mėgstamiausią žaisliuką ar

kokią kaldrytę, kurią jis mėgsta. Pasakyk vaikui, kad jis po operacijos bus vėl toks pats, kaip kad buvo: jam niekas nieko neatims, nors bus išpiautos tonsilos ar akloji žarna.

Vaiko lankymas ligoninėje

Vaikai būdami ligoninėje ar svetur dažnai sako: "Aš būsiu geras — aš noriu namo". Mat, vaiko supratimu, jam operacija ar jo palikimas svetur - svetimų žmonių ir jam nepažįstamoje aplinkoje yra bausmė už jo blogą elgesį. Kitos ligoninės leidžia motinoms pasilikti vaikus maitinti, juos aprengti. Paskutiniaisiais metais dauguma ligoninių leidžia tėvams pasilikti su vaiku, bet kitos dar neturi tokių galimybių.

Kartais vaikams aplankius savo vaiką ligoninėje, pastarasis gali nepasirodyti motinai ar tėvui, kad jis jų pasiilgęs — jis gali apsimesti, kad jam nesvarbu, ar jį lankys ar ne. Taip kartais vaikas elgiasi, nes jis nori pats sau ir kartu motinai nuneigti savo turimą didžiulę baimę, ilgesį ir išgastį. Reikia kaip galima dažniau lankyti vaikus, atskirtus nuo namų — tuo užtikrinsim jiems, kad jie vis dar tebeturi tėvus — tuo būdu jų baimė ir ilgesys truputį sumažės. Ilgas vaiko nelankymas gali turėti vaikui ilgai besitęsiančių blogų pasekmių: sutrukdytas dėl to gali būti jo jausmų brendimas ir daroma. Vaikas gali ir moka visokeriopai savas nuotaikas išreikšti. Nuėjęs ligoninėn lankyti vaiko, leisk jam žodžiais ir veiksmais parodyti, kaip vienišas jis yra, arba kaip jis yra supykęs ant tėvo ir motinos už jo paguldymą ligoninėn, ir pan.

Atsisveikinimas su vaiku,

esančiu ligoninėj

Atėjus laikui apleisti vaiko palatą, elkis sekančiai: atsitok staiga ir netikėtai pasakyk, kad išeini, — pamosuok ranka ar žaislu ir be jokių sentimentų apleisk vaiko kambarį ligoninėje. Palik ką nors iš savo daiktų prie jo lovytės - piniginę, pirštines ar

pan. Tie palikti dalykai šalia vaiko užtikrina, kad tėvai sugrįš. Nereikia aiškintis, glamonėtis, bučiuotis ir daryti ilgą atsisveikinimo progą veiksnių.

Grįžtančio iš ligoninės vaiko sutikimas

Negalima iš sugrįžusio į namus vaiko juoktis, kalbant, kad menamai jis buvęs ligoninėj už blogą ar gerą elgesį. Vaikas buvęs atskirtas nuo tėvų ir sugrįžęs vis dar galvoja, kad tėvai jo išsižadėjo ir jį išdavė. Vaikas vėl turi išmokyti tėvais pasitikėti. Nepajuok dabar vaiko elgesio ligoninėje — tuo tėvas - motina užtikrins, kad jie jo neišsižadėjo ir neapgavo. Tas vaikui padės palengva vėl tėvais pasitikėti — tuo pačiu vaikas ims pasitikėti ir kitais žmonėmis ir pats savimi.

Būtinai reikia užtikrinti, kad vaikas tėvams, o taip pat ir broliams bei seserims, yra svarbus bei reikalingas namuose. Kitaip — vaikai, sugrįžę po ilgesnio nebuvimo su motina, gali labai sunegaluoti ir net keliems mėnesiams prarasti protinę pusiasvyrą.

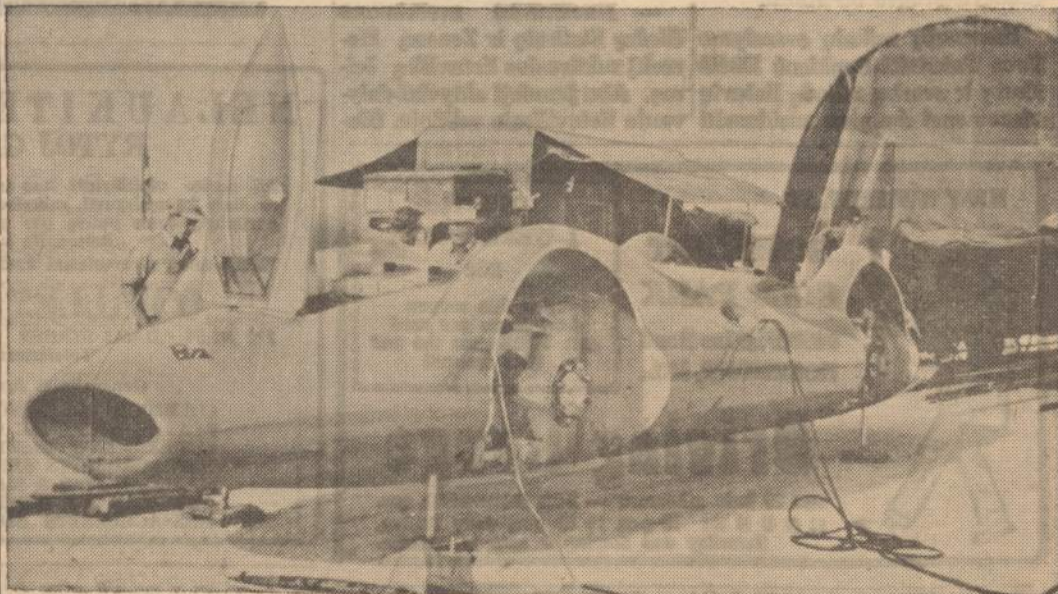
Pasitaiko, kad ir poros dienų motinos atsiskyrimas nuo mažamečio vaiko turi jam ilgai užtrunkančių ir sunkių pasekmių. Tada be gydytojo pagalbos neapšeinama. Tik šį kartą jau ne aklą žarną prisieina išpiauti, bet protiniai sutrikusį ir dvasinę pusiausvyrą praradusį vaiką su medicinos pagalba reikia tvarkyti.

Pasiskaityti: Your Child from 1 — 6 years; Children's Bureau Publication, 1962.

PLEASE!

ONLY YOU CAN PREVENT FOREST FIRES

Mėlynas Paukštis — fuo fārpū be ratų — ilsisi ant atramų. Jis ruošiamas greičio rekordui pasiekti lygumose prie Eyre ežero, Pietų Australijoje.

JONAS BUDRYS-75 METŲ

Kaip daugelį lietuvių patriotų, kurie yra nusipelnę lietuvių tautai ir Lietuvos Valstybės naudai, minime, negalime praleisti Joną Budrį, Lietuvos Generalinį Konsulą New Yorke. Jam suėjo dabar 75 metai. Mažajai Lietuvai Jonas Budrys ypatingai yra nusipelnęs. Jis buvo Klaipėdos krašto sukilėlių vadas.

Reikia nors trumpai nušviesti Klaipėdos Krašto to laiko situaciją. Klaipėdos Kraštas buvo atskirtas nuo Vokietijos su alijantų valstybių įsipareigojimu, kad jis bus prijungtas prie Lietuvos Valstybės. Atvyko alijantų atstovas, prancūzas Petišne, kuriam buvo laikinai pavesta alijantų valstybių vardu eiti suvereno pareigas. Deja prancūzas Petišnė pasirinko visai kitą politinį ėjimą. Paryžiaus favoritas buvo jau visą laiką lenkai, nuo "caro" nukentėję. Už tai ten buvo norėta, visus lenkų sapnus išpildyti. O vienas saphas buvo, — padaryti iš Klaipėdos Krašto Freistaatą, kuriame vadovautų prancūzai su lenkais ir kaip vietiniai bendrininkai biznierių grupė kuriai lenkai daug miško gerom sąlygom žadėjo. Aukštasis Komisaras darė viską, kad gyventojus nuteiktų prieš Lietuvą.

Lietuviškos organizacijos nesnaudė. Pakėlė triukšmą pasaulio spaudoje. Sulaukta reakcijos. Ambasadų Konferencija nutarė ieškoti kelio išeičiai. Buvo pakviesti visi Klaipėdos Krašto organizacijų atstovai ir tokie, kuriuos p. Petišnė ad hoc sugalvojo, į Paryžių. Ten buvo aiškū; lietuviai už prisijungimą su Lietuva, vadinamieji "memelaenderiai" už Freistaatv Memel.

Alijantų atstovų Komisija pareiškė, kad delegatai gali vykti namo, veik busias sprendimas praneštas.

Toks pareiškimas buvo mums, dalyviams, aiškiai pavojingas.

Sugrįžę iš Paryžiaus buvome rimtai susirūpinę dėl Klaipėdos Krašto ateities. Atsilankė į Klaipėdą Jonas Budrys pasiformuoti apie padėtį. Susitikome, susipratome. Bet tai dar mažai. Reikėjo išjudinti Klaipėdos krašto lietuvius patriotus ir bičiulius iš Didž. Lietuvos. Bet visi suprato, kad reikia žygių imtis, kitaip Lietuva liks be Klaipėdos ir Lietuvos uosto. Mažosios Lietuvos patriotai buvo skirtingos nuomonės, ar priešintis, ar tylėti, laukti, kaip Dievas duos. Sudarėmė lietuvių "Gelbėjimo Komitetą". Mes manėme Mažąją Lietuvą politiškai "gelbėti", o kiti, iš pradžių ir M. Jankus — manė, kad čia vyksta tik medžiaginė pagelba.

Freistaato pavojų reikėjo pašalinti. Liko tik pasirinktas sukilimas. Jeigu apie sukilimą buvo rimtai galvota, tai dar rimčiau buvo susirūpinta apie vadą. Buvo numatyta nemaža kandidatų. Deja, daug jų atsiskakė, tai būk rizika per didelė, arba statė ne rimtų sąlygų.

Jonas Budrys sutiko. Džiaugėmės tąsyk, džiaugiamės ir

šiandien. Po minėtų faktų reikia suprasti, kad dabar vadui reikėjo daug sunkumų nugalėti. Prancūzų kariai buvo gerai ginkluoti, o mes sukilėliams galėjome duoti tik šautuvą ir rankinių granatų. Bet kiek buvo dar kitų sunkumų. Buvo karštgalvių. Jeigu pagal jų norą būtų daroma, tai be didesnio kraujo praliejimo nebūtume apsiėję. Buvo neišmanėliu, kuriems reikėjo viską paaiškinti, juos pamokyti. Buvo ir bailių, kurie svyravo arba net nuo fronto pabėgo. Reikėjo juos drąsinti. Šituos sunkumus mokėjo J. Budrys puikiai nugalėti. Jis buvo ramus, šalto kraujo sumanus ir, kur reikėjo, griežtas. Be to jis parodė daug diplomatiškų gabumų. Ačiū jo gudrumui buvo didesnis lietuviško kraujo praliejimas išvengtas. Kada visas kraštas jau buvo paimtas ir Klaipėdos miestas apsuptas, J. Budrys dar siuntė pas prancūzus parlamentarų. Vienas iš jų buvo p. Lepertas, kuris dabar Chicagoj gyvena.

J. Budrio diplomatiški gabumai pasireiškė ypač per derybas su prancūzais. Reikėjo prancūzų kariuomenę izoliuoti. Reikėjo "iškviešti" Lenkijos konsulą Szarotą, kuriam į "pagalbą" atvyko lenkų karo laivas "Pilsudskis". Prisimintinas yra ir vienas epizodas. Prancūzai dar mandravodami reikalavo pasiduoti, nusiginkluoti. Budrys jiems griežtai pasakė: Pasirinkite taiką ar kovą. Sukilėliai yra visam pasiruošę. Tada prancūzų reikalavimai labai sušvelnėjo. Buvo su jais tartasi dalį sukilėlių paleisti. Budrys sutiko. Bet jis minėjo daug didesnį sukilėlių skaičių. Buvo susitarta dėl tokio skaičiaus, kurio iš viso neturėjome.

Man, kaip artimam bendradarbiui, teko ypatingai stebėti J. Budrio veiklą laisvinant Klaipėdos kraštą. Pasisilaikant viso nešališkumo galiu tik pasakyti, kad J. Budrys buvo drąsus, sumanus, gudrus. Dėlto Klaipėdos krašto išlaisvinimas taip gerai pavyko.

Mažosios Lietuvos Taryba, minėdama jo jubiliejų, jam reiškia giliausią pagarbą ir padėką. Kartu ji dėkoja ir visiems sukilimo dalyviams ir reiškia ypatingą pagarbą sukilimo metu žuvusiems.

E. Simonaitis

B. O.

Amerikoniškai

Pas vieną Baltimorės advokatą, kurio specialybė buvo skyrybų bylos, atėjo labai susijaudinęs Mr. Rix.

— Tad tamsta nori skirtis? — paklausė advokatas. — Ar tamstos žmona apgaulinėja tamstą?

— Aš esu tikras, daktare! — karčiai nusitypsojęs atsakė Mr. Rix. — Visa tai prasidėjo maždaug prieš pusę metų. Mano žmona parašė laiską vienam vienšiam, maždaug keturiasdešimt dviejų metų vyrui, kuris per laikraščius ieškojo švelnaus moteriškos lyties sutvėrimo. Na, pasakykite, daktare, ar dera

šitai elgtis ištekejusiai ir ne visai jau tokiai jaunai moteriai? Be to, moteriai, turinčiai viską, ko ji pageidauja ar gali pageidauti. Aš buvau baisiai pasipiktinęs, bet susilaukiau ir nieko nepasakiau savo žmonai. Aš notariau dar kiek palaukti ir nieko nedaryti beatodairiškai. Bet dabar... — Mr. Rix kiek sudelsė.

— Bet dabar! — pakartojo advokatas.

— Dabar ji visiškai neteko gėdos! Ji drįso atsakyti į visai nepadorų skelbimą. Įsivaizduokite, daktare, turinčias vyras ieško gražios palydovės kelionei aplink pasaulį! Aš nerandu tinkamų žodžių šitokiam begėdiškam elgesiui apibūdinti! Tikrai, daktare, mano teksikone nėra šitokių žodžių! Mano kantrybė išseko. Ar jūs, daktare, sutiksite vesti mano skyrybų bylą?

— Ar tamsta turi duomenų, patvirtinančių tamstos pareiktus įtarimus? — abejojančiu tonu paklausė advokatas.

— Žinoma, turiu! Štai čia lie du mano žmonos parašyti begėdiški laiška! Prašau! — ir Mr. Rix išėmė iš kišenės du laiškus.

— Leiskite paklausti, kuriuo būdu šitie laiška pateko į tamstos rankas? — susiraukęs paklausė advokatas. — Jei tamsta gavai juos kuriuo nors nelegaliu būdu, tai, gal mudu ir laimėsime skyrybų bylą, bet tamstai teks nukentėti dėl savovališko elgesio...

— Nekalbėk, daktare, niekū! Kur gi galėjo atsidurti šitie laiška, jei ne pas mane? Juk tai buvo mano skelbimai laikraščiuose!

Vertė E. J.

SKAITYK IR KITAM PATARK
SKAITYTI "NAUJIENAS"

Giminių lankymas Lietuvoje

Gordon Travel Service, turįs savo buveinę 220 South State Street, Chicago 4, Illinois, yra Inturisto igaliota agentūra Chicagoje. Ši agentūra jau suruošė istisą eilę grupinių kelionių, asmenų, suinteresuotų savo giminių aplankymu TSRS, tame skaičiuje keletą ir į Vilnių, ir turi toje srityje labai didelį patyrimą.

Norėdama savo šioje srityje patyrimu patarnauti suinteresuotiems giminių aplankymu asmenims, minėtoji agentūra ruošia 1964 metais dvi ekskursijas į Vilnių, kurių pirmoji išvyksta iš Chicagos gegužės 13 d., antroji — rugsėjo 9 d. Dar ne vėlu vykti su gegužės 13 d. ekskursija. Reikia tiksliai tuojau užsiregistruoti.

Kelionci iki Vilniaus bus naudojami greičiai sprausminiai lėktuvai. Kiekvienam ekskursijos dalyviui bus duota galimybė leisti ten laiką su savo artimaisiais, kurių, reikia manyti, daugelis nematė daug, daug metų.

Kiekvienam ekskursijos dalyviui agentūros bus suteikta pagalba gaunant pasą ir kitus dokumentus. Vizos gaunamos per visai trumpą laiką. Net buvę sovietų piliečiai gali prašyti ir gauti vizas be jokių formalumų.

Smulkesnių žinių ir spausdinių grupinių kelionių reikalu galima gauti iš GORDON TRAVEL SERVICE, 220 South State Street, Chicago 4, Ill. Telef. WE 9-6363. (Sk.)

BUY U.S.
SAVINGS
BONDS

WHERE YOU BANK OR WORK

Jei Jūs norite siųsti Jūsų pačių parinktus daiktus kaip dovanas į Lietuvą, arba užsakyti prekes, gaminamas U.S.S.R. (kaip pav. automobilius, dviračius, siuvamas mašinas ir t. t.), ir įvairius maisto siuntinius — kreipkitės į vieną iš seniausiai veikiančių ir patikimiausių firmų, turinčių

30 METŲ PATYRIMĄ.

Atvykite arba rašykite į mūsų centrinę įstaigą arba kurį nors skyrių didesniame mieste.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 WALNUT STREET
PHILADELPHIA 6, PA.

WA 5-3455

Tūkstančiai nubyrejusiu mokslievių

Per vienerius mokslo metus metė mokslą 10,000 mok.

Lietuvos režiminės švietimo ministerijos Mokyklų valdybos viršininkas V. Liutikas mokytojams skirtame žurnale ("Tarybinė Mokykla", nr. 5) skundžiasi, kad Lieuvoje esą sunku įgyvendinti privalomą aštuonmetį mokymą dėl per didelio mokslievių nubyrežimo ir tai būsianti pagrindinė to neįgyvendinimo kliūtis. Dar daugiau, tas nubyrežimas skaudžiai atsiliepiąs ir lietuvių kultūrai.

V. Liutikas daro priekaištų mokykloms, partijai ir įvairioms įstaigoms — jos deda pastangas mokslo metų pradžioje vaikus sukviesti į mokyklas, tačiau "nepalyginamai pasyviau" kovoja už tai, kad vaikai mokyklą lankytų visus metus ir nepalikėtų jos be aštuonių klasių baigimo pažymėjimo rankose.

Mokyklų pareigūnas neslepia, kad mokyklas nustoja lankę tūkstančiai Lietuvos mokslievių. Pvz. nuo 1962 m. rugsėjo 1 d. iki 1963 m. rugsėjo 1 d. Lietuvos visuotinio mokymo mokyklų 1-8 klases nustojo lankyti daugiau kaip 10,000 mokinių. Jų dalis perėjo į kito tipo mokyklas (vakarines, neakivaizdines, profesines technines ir specialias), tačiau daugiau kaip 3,000 visiškai metė mokytis, nebaigę net aštuonių klasių. O iš to skaičiaus daugiau kaip 2,000 mokinių — šešiolikmečiai.

Dėl to mokslievių nubyrežimo kai kuriuose Lietuvos rajonuose tik 60-65% mokinių prieš aštuonerius metus įstojusiu į I klasę sėkmingai baigia privalomą aštuonių klasių mokslą.

Kadangi iš metančių mokytis paauglių skaičiaus maždaug 66-68% sudaro šešiolikmečiai, tai toks reiškinys, pasak Liutiko, ir yra ryškiausias įrodymas, kad visuotinas privalomas aštuonmetis mokymas įgyvendinamas nepatenkinamai.

Kodėl mokslieviai meta mo-

kyklas? Liutiko nuomone ligos ar suirusios šeimos tai antraeilė nubyrežimo priežastis. Tačiau faktas, kad du trečdalius nubyrejusiu sudaro šešiolikmečiai, įrodo, jog "mokinių mokymosi nepažangumas, antramečiavimas yra pagrindinis motyvas, stimuliuojantis nubyrežimą". Pateikiamas vienos mokyklos Varėnos rajone pavyzdys: į mokyklos klasę įstojo 14 mokinių ir jų 10 lankė mokyklą, neturėdami vilties sėkmingai ją užbaigti.

Kita svarbi priežastis — tai anot Liutiko "normali" Lietuvos gyventojų migracija, atseit persikėlimas iš vienos į kitą gyvenamąją vietą. Jeigu nesą kontrolės, tai, žiūrėk, keli šimtai mokslievių jau ir nubyra. Be to palankias aplinkybes nubyrežimui sudaro ir nepakankamai griežtas mokyklų vadovų reagavimas į blogą mokinių lankomumą. Dažnai atvejais mokiniai per trimestrą be priežasties praleidžia apie 40 dienų. Esą rimti trūkumai ir organizuojant ligonių vaikų ir paauglių mokymą namuose. Pvz. Panevėžio rajone iš 22 sergančių vaikų namuose mokomas tik vienas, o apskritai Lietuvoje namuose mokoma tik 23% ligonių vaikų.

Kokios siūlomos priemonės prieš mokslievių nubyrežimą? Pirmoje eilėje pasiūlyta stiprinti privalančių mokytis vaikų kontrolę. Esą daug nepadėsiančios administracinės priemonės ir čia daugiau reikalingas "mokyklos kultūrinis spinduliavimas". Ar toji mokykla "spinduliuoja"? Vargiai, apie tai Liutikas nekalba, bet vaikų nubyrežimas jau daug pasako. Reikia gilesnių klausimo sprendimų, reikia reformų pačiose mokyklose (bet tai neįmanoma bolševikinio režimo sąlygose), reikia labiau pakenčiamų pačių tėvų gyvenimo sąlygų ir kt. Priešin-

100 m. nuo spaudos draudimo ir 60 nuo atgavimo

Rašo Marija Norušytė (8C kl) mokslievių metraštyje MŪSŲ METAI 1963-1964

Lietuva yra bene vienintelė pasaulyje tauta, kuriai buvo uždraustas savasis spausdintas žodis... O to draudimo pradžia prasidėjo 1864 m.

Su spaudos draudimu prasidėjo karzygiškas lietuvių kovos dėl spaudos laikotarpis. Pirmasis susiprato vysk. M. Valančius. Jis parašė kelias knygeles, kuriose nurodė, kaip turima kovoti prieš rusus ir rusinimą. Jis pirmasis suorganizavo knygnešius. Pamažu knygnešių skaičius vis augo, kol jų tinklas apėmė visą Lietuvą. Knygnešių darbas buvo labai pavojingas, nes smarkiai sugautuosius baudavo kalėjimu ir trėmimu į Sibirą.

Spaudos draudimo metu prašvito J. Basanavičiaus "Aušra", suskambėjo V. Kudirkos "Varpas", atsistojo sargybon J. Tumo-Vaižganto "Tėvynės Sargas". Tie laikraščiai ir šviesuolių leidžiamos knygos išauklėjo naują, šviesesnę lietuvių kartą. Nežiūrint persekiojimų, iš Prūsų gabenamų knygų skaičius kasmet didėjo.

Tuo laiku galima buvo leisti ir platinti lietuviškas knygas rusiškoms raidėmis. Jas leido valdžia, bet žmonės, nenorėdami surusėti, jų nepirko ir neskaitė.

1904 m. gegužės 7 d. rusų valdžia, matydama, kad nieko nelaimės, draudimą panaikino.

Spaudos draudimo laikais

gu atveju vis girdėsime nusi-skundimus apie sunkumus įgyvendinti privalomą aštuonmetį mokymą. (E)

lietuvis lietuviškos knygos parsinešti ėjo į Prūsiją, o parsinešęs skaitė. Mums, beieškant lietuviškos knygos, užtektų pereiti per kambarį ir sustoti prie tėvų knygynėlio. Bet ar mes ieškom? Kas mums uždraudė laisvės krašte savąją kalbą, knygą ir laikraštį? Ne kas kitas, o mūsų pačių savosios kalbos ignoravimas. O tai ar tik ne baisiau už carų uždėtą draudimą...

J. V.

Tempas

Kai tramvajus pajudėjo, senyva ponja kreipėsi į Cingelį:

— Dovanokite, ar sekantis sustojimas bus prie teatro?

Cingelis atitraukė akis nuo laikraščio, į kurį jis buvo įsigilinęs, ir pažiūrėjo pro langą. Smarkiai lijo, ir sunku buvo ką nors įžiūrėti.

— Taip, sekantis sustojimas prie teatro.

— Ak, — pasakė senyva ponja, — ar jūs, pone Cingeli, galėtumėte man padėti išlipti iš vagono?

— Mielai, — atsakė Cingelis, kiek nustebeš viena dėl to, kad ponja žinojo jo pavardę, antra, kad ji išrodė visai sveika.

— Jei jūs man nepadėsite, pone Cingeli, tai aš iš tikro nežinau, kas bus...

— Aš ne visai suprantu, ką jūs norite pasakyti, gerbiamoji... — burbtelėjo Cingelis.

— Jūs turite man padėti, — pasakė senyva ponja ir pažiūrėjo pro langą. — Ar iš tikro dabar mes sustosime prie teatro?

Cingelis linktelėjo ir pasakė:

— Tamsta ne vietinė? Bet ne, negali būti! Tamsta pažįsti mane...

— Pažįstu, juk aš jau dvidešimt metų gyvenu čia. Kas gi šitame miestelyje nepažįsta pono Cingelio? Tad tamsta man padėsi?

— Padėsiu, žinoma! Bet gal tamsta man paaiškinsi, ką visa tai reiškia?

— Mielai! Aš išrodau visai sveikai, bet aš turiu reumatizmą abiejuose keliuose. Kai lyja, skausmai virsta nepakenčiamais, ypač lipant iš vagono. Mažiau skauda, kai aš lipu atbulai. Visai tai būtų juokinga, jei nebūtų man tiek liūdna...

Cingelis išplėtė akis.

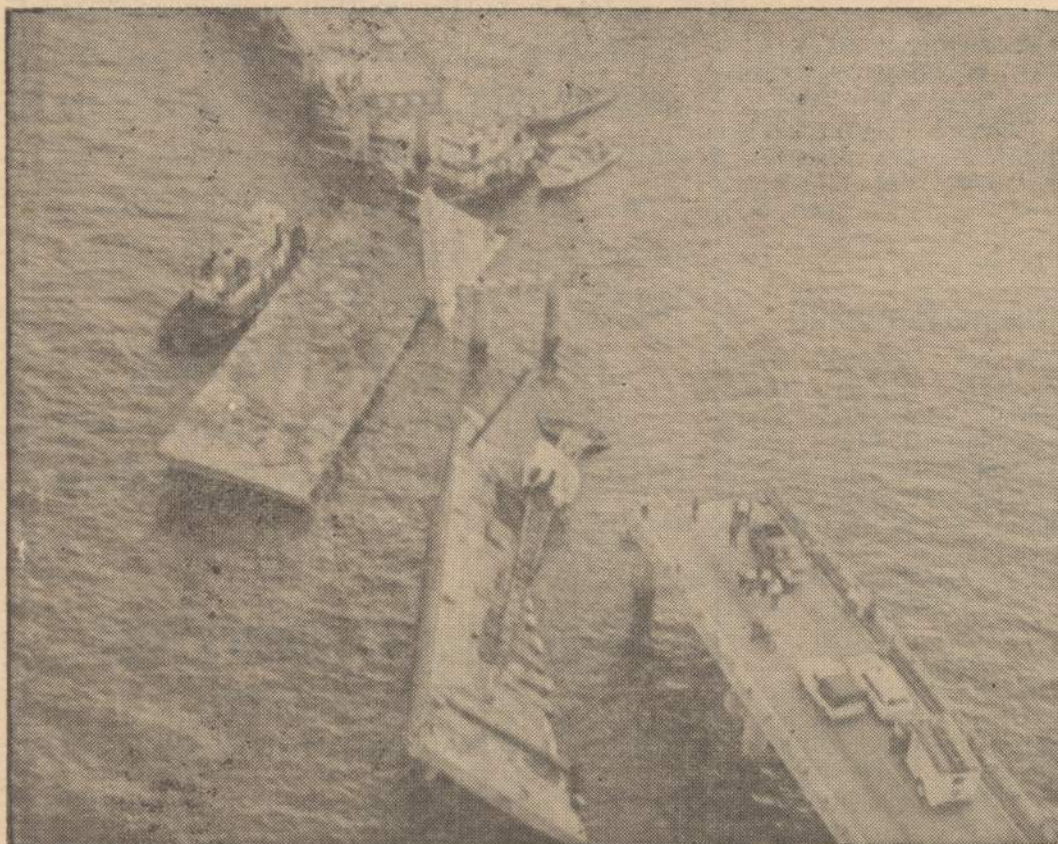
— Gerbiamoji, aš vis dar nesuprantu...

— Čia kaltas šiandieninis gyvenimo tempas, — pertraukė senyva ponja. — Ir konduktoriai skuba, kaip pašėlę. Kai jau visi būna išlipę ir aš lipu atbulai, veidu į duris, ir kiekvieną kartą, kai jau būnu beveik pasiekęs žemę, konduktorius, manydamas, kad aš nepajėgiu išlipėti, čiumpa mane už rankų ir įkelti į vagoną. Aš jau keturis kartus važiauvau ten ir atgal.

Vertėjo pastaba. Mielai Skaitytojai! Ar Jūs tikite šia istorija? Vertė E. J.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BIČIULIS

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JUNE 20, 1964

Netrukus po to, kai baidokas su žvyrių pramušė skylę užtvankoje, tarpmiestinis autobusas įvirto į vandenį. 6 žmonės buvo užmušti. Nelaimė įvyko netoli Naujojo Orleano.

VILNIAUS GIMNAZIJOJE CARO LAIKAIS

(Atsiminimai)

Nors rusai ir žadėjo japonus kepurėmis užmėtyti, tačiau buvo skaudžiai sumušti ir pralaimėjo karą. Tai buvo caro valdžiai didelis smūgis. Visas pasaulis pamatė, kad Rusijos milžinas, kaip sakoma, turi iš "molio nudrėbtas kojas", kurios yra gana silpnos.

Karo pralaimėjimas paveikė ir vidurinį Rusijos imperijos gyvenimą. Prasidėjo neramumai ir caro sostas sudrebėjo. 1905 m. visoje caro imperijoje revoliucinis judėjimas ėmė plėstis. Tai pusėtinai įbaugino caro valdžią, kuri ėmė raminti gyventojus visokiais pažadais, pvz. suteikimu daugiau laisvės bei pravedimu reformų. Tačiau, kai revoliucinis įkarštis ėmė atslūgti, tai valdžia atsigavo ir pradėjo persekioti revoliucionierius.

Vilniaus krašte, kuris ėjo į vadinamąją šiaurės Vak. Rusijos imperijos dalį, mažai kas pasikeitė. Tiesa, buvo leista spauda. Vadinas, lietuviai galėjo leisti savo laikraščius ir knygas. Tačiau tiek laikraščiai, tiek knygos buvo griežtai cenzūruojamos. Taip pat veikė ir kiti suvaržymai.

Rusų valdininkai ir karininkai sudarė privilegijuotą klasę ir nepaliové vedę rusifikaciją. Tai reiškia, jog buvo vedama okupacinė politika.

Rusifikacinė politika ypač buvo jaučiama mokyklose. Rusų kalba dominavo visose mokyklose. Tiek pradžios, tiek gimnazijose ir kitose aukštesnėse mokyklose viskas buvo dėstoma rusų kalba. Mokytojų daugumą taip pat sudarė rusai. Rusų valdininkų ir karininkų vaikams buvo valdinės gimnazijos (berniukams ir mergaitėms atskirai). Nerusui ir neprovoslavui nelengva buvo patekti į tas gimnazijas. Geriausiu atveju jų buvo priimama apie 10 nuošimčių. Žydams beveik visiškai buvo užkirstas kelias.

Kadangi norinčių mokytis skaičius vis dėlto buvo nemažas, tai buvo steigiamos privatinės mokyklos, kur galėjo mokytis ir kitataučiai. Ir aš įstojau į pirmą privatinę gimnazijos klasę. Aišku, kad privatinėse gimnazijose už mokslą reikėjo mokėti žymiai daugiau, negu buvo mokama valdinėse gimnazijose. Mano tėvas buvo valdininkas (ne labai stambus), kurio alga, palyginti, buvo nedidelė. Mokėjimas už mano mokslą pusėtinai atsiliepdavo į jo biudžetą.

Privatinių gimnazijų mokiniai taip pat dėvėjo uniformas ir naudojosi kitomis teisėmis. Mūsų gimnazijos direktorius, sprendžiant iš jo pavardės, buvo vokiečių (ar bent kilęs iš vokiečių). Inspektorius buvo rusas atėjūnas. Vokiškas pavardes turėjo ir pora kitų mokytojų. Vienas mokytojas buvo lenkas. Taip pat lenkas buvo ir kapelionas. Buvo ir keli rusai mokytojai bei klasių auklėtojai. Šiaip auklėjimo dvasia buvo grynai rusiška.

Klasėje buvo 40 mokinių, iš kurių 4 buvo žydų klimės. Tre-

čioje ir ketvirtoje klasėje buvo ir po 18 metų jaunuolių, kurie jau skuto barzdas. Daugumoje tai buvo rusai, kurie dėl nepažangumo moksle arba už nedrausmingumą buvo išvaryti iš valdinių gimnazijų ir per protekciją pateko į mūsų gimnaziją. Jie darė blogą įtaką jaunesniems mokiniams ir pamokų metu nepadoriai elgėsi. Prancūzų kalbos mokytoja, kuri buvo gana patraukli senmergė, matydama tuos daromus pokštus, dažnai iškaisdavo, tačiau nuo skundimų susilaikydavo, nes bijojo save ir kitus sukompromituoti.

Klasėse pamokos metu tie pramuštgalviai mokiniai, pakišę galvas po suolu, rūkydavo ir dūmai prasiverždavo į viršų.

Kartą tikybos pamokos metu kapelionas pastebėjo vieną mokinį (lenką) rūkantį priešakiniam suole. Paraudė iš pykčio, jis staiga pašoko ir, pagriebęs mokinį už ausų, nutempė į klasės kampaną ir ten jį paklupdė.

Pridarydavo ir kitokių išdai-gų. Nelabai jie mėgo vokiečių kalbos mokytoja, kuris gana prastai rusiškai kalbėjo. Jie ištepė suolą rašalu, į kurį mokytojas atsirėmė.

Viena labiausiai nemėgiamų mokytoju buvo rusas, kuris mokė slavų bažnytinę kalbą. Niekas nemėgo tos archaiškos kalbos. Lyg reikšdami savo nepasitenkinimą, mokiniai įsmeigė į mokytojo kėdę kelias adatas. Kas atsitiko, kai mokytojas į tą kėdę atsėdė, nėra reikalo nė aiškinti.

Paišybos mokytojas buvo lenkas, kuris pasižymėjo tuo, kad mokinių darbus labai prastai įvertindavo. Gauti iš jo geresni pažymi buvo tiesiog neįmanoma. Kai trečioje klasėje pasibaigė paskutinė pamoka, tai visi 40 mokinių (jų tarpe buvau ir aš) metė jam po kojomis savo paišybos sąsiuvinius. Tai buvo toks netikėtas dalykas, kad mokytojas tiesiog apstulbo. Jis pasiskundė mokyklos vadovybei. Tuoj klasėje atsirado inspektorius, kuris pradėjo tardyti mokinius ir ieškoti "kursytojų". Tačiau tikrųjų kaltininkų nesurado ir visą klasę nubaudė, — ji turėjo pasilikti dvi valandas po pamokų.

Gimnazijoje buvo gana griežta drausmė. Kiekviena klasė turėjo savo auklėtoją, kuris buvo skiriamas iš mokytojų tarpo. Auklėtojai turėjo dar ir savo padėjėjus, kurie sekė mokinius ir žiūrėdavo, kad paskirtos mokiniams bausmės būtų vykdomos. Tačiau tie auklėtojų padėjėjai pro pirštus žiūrėdavo į savo pareigas, jei gaudavo kyšius. Tai buvo paprastas dalykas, nes tais laikais caristinė Rusija buvo pagarsėjusi kyšiais.

Anais laikais mokslas privatinėse gimnazijose buvo neblogai pastatytas ir jos tinkamai paruošdavo savo mokinius studijoms universitetuose ar kitose aukštojo mokslo įstaigose.

Aš gyvenau su tėvu Vilniaus priemiestyje, kuris buvo vadinamas Antikalniu. Gyvenome visai netoli nuo aikštės, kur Dono

kazokų pulko raiteliai per ištišus metus darydavo įvairius pratimus. Aikštėje buvo pristatyta visokių kliuvinų, per kuriuos raiti kazokai be jokio vargo peršokdavo. Nuo pat mažens įpratę joti, jie be jokio vargo atlikdavo ir gana sunkius triukus. Jų arkliai taip pat buvo labai gerai išdresiruoti. Paliepus jie atsiguldavo šalia raitelių ir ramiai gulėdavo, nepaisydami šaudymų. Savo vikrumu ir vyriškumu kazokai ne vienai mergaitei apskurdavo galvas. Pasitaikydavo ir tokių atsitikimų, kad užmiestyje kur lauke būdavo surandama pasmaugta mergaitė. Kaltininko paprastai neišaiškindavo.

Kai prasidėjo pirmasis pasaulinis karas, tai Dono kazokų pulkas buvo pasiūstas į frontą ir įsiveržė į Vokietiją. Prie Mozūrų ežerų jis pateko į kryžminę ugnį ir buvo beveik visiškai sunaikintas.

1910 m. Naujosios Vilnijos papirijos salėje pirmą kartą teko matyti mažame ekrane filmą. Tai padarė didelį įspūdį. Berods 1911 m. gimnazijos kieme pro aprūkytus stiklus stebėjome saulės užtemimą. Pasidarė tamsu lyg naktį. Prietaringi žmonės kalbėjo, jog tai esąs labai blogas ženklas, — įvyksias karas ar kokia kita nelaimė ištiksianti.

Tačiau nieko blogo neatsitiko dėl to saulės užtemimo. Gyvenimas ėjo savo keliu, kol jį sujaukė prasidėję nesutarimai tarp valstybių. Kas su atsidėjimu sekė įvairių valstybių politiką, tas lyg pradėjo nujauti, jog besiformavimas visokių blokų gali privesti prie kruvino konflikto. Ir jie neapsiriko. Įtampa darėsi vis didesnė ir didesnė. Užteko mažos kibirkšties, kuri užkūrė didelį gaisrą.

Karo pradžioje rusai beveik vėl ėmė kartoti, kad jie vokiečius kepurėmis užmėtys. Net mokiniai dainavo vokiečius pajukiančias daineles. Kai kurie mokiniai (vyresniųjų klasių) metė mokyklą ir stojo savanoriais į kariuomenę.

Tačiau ir vėl pasirodė, kad caristinė Rusija yra milžinas, kuri turi molines kojas.

1915 m. teko persikelti į Užupį ir apsigyventi netoli Miasojedovo kareivinių. Miasojedovas buvo rusų karo žandarmerijos pulkininkas Vokietijos pasienyje. Karui prasidėjus paaikšėjo, jog jis buvo vokiečių šnipas. Vadinas, tarnavo jiems ir už pinigų išdavinėjo rusų karo paslaptis. Jis buvo išaiškintas ir karo teismo nuteistas pakarti.

Tai tokie prisiminimai iš anų laikų, kai caristinis režimas, įsivėlęs į karą, baigė gyventi savo paskutines dienas.

Argus

Kas daryti, kad marti ir uošvienė sugyventų

Pasak Europos Lietuvų, Londono Daily Telegraph neseniai įsidėjo Nasserio Egipto valdžios išleistą įstatymo galią turintį nuostatą, kurs reguliuos uošvės ir marčios santykius.

Tas įstatymas pradės veikti nuo gegužės 1 d. Ten sakoma, kad nuotaka ir būsimojo vyro motina turės pasirašyti tam tikrą sutartį, kaip vestuvių akto priedą. Nukentėjusioji pusė, pagal tą sutartį, turės teisę ieškoti nuostolių iš tų, kurie tą susitarimą bus pažeidę.

Šiam reikalui yra įsteigtas specialus tribunolas, kuris svarstys marčios ir uošvės skundus, jei tokių būtų, ir darys atitinkamus sprendimus.

Pagrindiniai nuotakos ir būsimojo vyro motinos sutarties nuostatai yra tokie.

Nuotaka pasižada:

1. Pripažįstu, kad yra natūralu, jei uošvė myli mano vyrą, kaip savo sūnų; kad mano meilė ir uošvės meilė yra skirtingos rūšies. Dėl to neturiu jokio pagrindo pavydėti jai tos motiniškos meilės.

2. Aš prižadu nedaryti ir nekalbėti tai, kas žemintų mano uošvės garbę.

3. Aš pripažįstu, kad natūralu mano uošvei mylėti vaikaičius. Dėl to aš prižadu leisti jai džiaugtis jų draugija, kada tik ji nori, ir tvarkyti juos pagal jos nuožiūrą.

4. Aš prižadu vadinti mano uošvę motina ir susitikdama sveikinti ją bučiniu.

5. Aš prižadu nekritikuoti uošvės, kai esava tik mudu su savo vyru.

6. Aš pasižadu duoti uošvei mažą dovanėlę ir pabučiuoti ją jos gimtadienio proga.

Uošvė pasižada:

1. Aš pasižadu niekad nepatarinėti savo marčiai, nebent ji tokio patarimo prašytų.

2. Aš pasižadu negadinti — nelykinti savo vaikaičių, leisdamą jiems daryti tai, ką tik jie įsigėdžia.

3. Aš prižadu negyventi kartu su sūnumi ir jo žmona. Nebent juodu prašytų. Ir tada gyvenčiau kartu tik vieną mėnesį, jei mano nuolatinė gyvenamoji vieta būtų kitame mieste, ir ne ilgiau, kai dvi dienas, jei nuolatinė gyvenamoji vieta būtų tame pat mieste.

4. Aš prižadu nekritikuoti savo marčios, kai esava tik du su mano sūnumi.

5. Aš pasižadu traktuoti savo marčią su tokiu prisirišimu ir pagarba, kaip traktuojau savo dukrą.

6. Aš prižadu apdovanoti marčią jos gimtadienį ir nušūsti jai gėlių jiedviejų vedybų sukakties proga.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BIČIULIS

Once you have — later here you'll make it a Habit.

Bring your friends

MONTANA CHARLIE'S

North Avenue at Highway 83
(Just West of Elmhurst)
Phone: TErrasse 4-4040

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS ŠILEIKIS

Žvilgsnis į R. Bukausko parodą

Nuo gegužio 30 iki birželio 7 d. Čiurlionio galerijoje Jaunimo Centre įvyko jauno dailininko Romualdo Bukausko iš Montrealio, Kanados, dailės paroda. Tarp 37 išstatytų darbų, keturi buvo aliejinė tapyba. Kiti 33 darbai — atspaudai nuo stiklo ant popieriaus. Nėra jau naujas, bet savotiškas būdas tapyti ant stiklo, pareikalaujas didesnio patyrimo. Spalvas tenka išskirti, žiūrint kiek spalvų vartojama ir kokių efektų tikimasi. Tai jau daugiau grafikos, kaip tapybos procesas, nes baigtas kūrinys atrodo, kaip "spausdintas". Be to, monotipas, atspausdintas ant popieriaus, duoda turtingesnę koloritą, turi ir kitų gerų savybių.

Ne tiek svarbu, kaip dailininkas dirba, ar kokius metodus vartoja. Svarbu laimėjimas: kūrybos kokybė, savęs išsireiškimas. Dail. R. Bukauskas šį tapybos metodą gerai pažįsta ir šioje srityje jau nemažai pasiekęs.

Bukauskas toli nuo Chicago gyvena, todėl mums ir mažiau buvo pažįstamas, kurio dailės darbus tikrai šioje parodoje pamatėme. Mums neišku štai kas: kuris jo darbo metodas jam pačiam labiau charakteringas — aliejinė tapyba ant drobės, ar monotipai ant popieriaus? Tapybinės kompozicijos tarytum plaukiojančios salos, jų atspindžiai, konkretizuoja abstrakčias ir realistines formas, suveda jas į vientisinį vaizdą. Jo kūryba išplaukia iš susidariusios vietos gyvenimo aplinkumos, — Kanados peizažo, — ne kaip žalia tos ap-

linkos medžiaga, bet apvaldyta, moderniosios technikos žinovo.

Dail. R. Bukauskas baigė meno mokyklą Ecole de Beaux Arts de Montreal ir jau daugelyje parodų dalyvavo. Chicagoje buvo jo debiutas. Monotipai labiau grafiškai traktuojami, ir spalvingesni, kuomet tapyba spalvingumu nepasizymi, išskiriant tą kūrinį ("Formos erdvė"), kurį jury komisija atrinko Čiurlionio galerijai. Ne visi kūriniai suabstraktinti, nes daiktiniai elementai nepraranda tikrojo identiteto. Pav. "Notre Dame", "Šiaurės nokturnas", "Vakaro prielauka", "Anksityvas ruduo", "Saulėlydžių kryžkelės", "Preliūdas į užburimą fantaziją", spalviniai ir forminiai sprendimai patvirtina dailininko pergalę techniškomis kliūtims. Vis dėlto tapyba, pvz. "Uosto prielandoje", norėtųsi tikėti, atskleidžia bene tikrąjį dailininko veidą? Tik, deja, tiek mažai tapybos teišstatė. Turint geresnę orientaciją tarp abiejų jo darbo metodų, būtų galima jau susidaryti optimistiškesnį vaizdą. Tuo tarpu tenka stebėti tolimesnę dail. Bukausko kūrybos raidą.

Kiek mums žinoma, Bukauskas specializuojasi ir taikomosios dailės srityje. Taikomoji dailė, paprastai laikoma "smulkiu" menu, tačiau ir ši sritis pareikalauja didelio sugebėjimo. Tik, žinoma, talentingas menininkas siekia aukštesnio tikslo — estetinių išgyvenimų savo laisva valia, — dvasios polėkiais. Jaunam dailininkui linkime sėkmės.

Hans Hofmann dovanoja 45 kūrinius Kalifornijos universitetui

Garsusis vokiečių kilmės dailininkas Hans Hofmann, 84 metų amžiaus, kuris jau daug metų gyvena Amerikoje ir mokytojauja, Kalifornijos universiteto naujai statomai meno galerijai pasiūlė 45 savo paveikslus kaip dovaną. Naujasis pastatas bus baigtas 1968 metais. Bus tikras muziejus.

Hofmann porą metų dėstė Kalifornijos universitete (Berkeley, Calif.). Jo dovana vertinama \$250,000. Hofmann yra abstraktistas, daug premijų laimėjęs įvairiose reprezentacinėse parodose. Didelio talento dailininkas. Turėjo studiją Provincetown. Dėstė meną įvairiose mokyklose ir universitetuose.

Hans Hofmann, norėdamas atsidėkoti universiteto prof. Worth Ryder, kuris Muenchene mokėsi dailininko vedamųjų studijų, per savo administratorių pasiūlė įsteigti jo ir žmonos vardo galeriją universitete. Hofmanno žmona, kuri mirė praėjusiais metais, daug prisidėjo prie vyro kūrybos. Todėl galerija bus pavadinta abiejų vardu — Hans ir Maria Hofmann galerija.

Hitlerio laikais prof. Ryder išgelbėjo Hofmannus ir jo kūrinius, atsikviesdamas į Ameriką.

Minėtas universitetas jau įsigijo 15 Hofmanno kūrinių. Jeigu universitetas priimtų visus jam siūlomus paveikslus, tai turėtų didžiausią vieno modernaus dailininko kolekciją pasauly.

Būtų gera, kad dail. Bukauskas surengtų daugiau parodų Chicagoje.

Parodą surengė Montrealio Lietuvių Akademiniis Sambūris. Katalogui įvadą parašė MLAS pirmininkas Alfredas Pusarauskas.

Maria Viera, Brazilijos skulptorė, apžiūri savo patį paskutinį kūrinį, išstatytą Tautinėje Parodoje, Lozanoje.

PAMINKLAS HAMMARSKJOLDUI

Buvusiam Jungtinių Tautų sekretoriui Dag Hammarskjöldui pagerbti buvo atidarytas 21 pėdos bronzinis paminklas prie J. T. sekretariato rūmų New Yorke. Paminklą sukūrė britų skulptorė Barbara Hepworth. Paminklas pavadintas "Viena forma".

VYKSTA PARODOS

— Dailininkas Vladas Vaitiekūnas Standard Federal Savings patalpose yra išstatęs 14 paveikslų. Šiuos tapytojo paveikslus galima pamatyti taupymo įstaigoje darbo valandomis.

— Dail. V. K. Jonynas Vatikano paviljonui New Yorke pasaulinėje parodoje sukūrė religinio meno simbolinius ansamblius.

— Chicagos Meno Institute dabar vyksta studentų darbų paroda.

— Paryžiuje dail. V. Kasiulio paroda turėjo didelio pasisekimo.

— Arts Club, 109 E. Ontario St. Jacques Lipchitz skulptūros paroda. Spauda paminėjo, kad skulptorius gimęs Lietuvoje.

— Šį vakarą Arts Club galerijos patalpose, 109 E. Ontario St., Chicagos Meno Instituto Filisterių draugijos pobūvis ir simpoziumas tema: Ką reiškia būti pilnutiniu žmogum? Kūrybinė dvasia ir pasaulis, kuriame gyvename.

— Praėjusį šeštadienį ir sekmadienį Old Town, prie Lincoln Parko ir North Ave., įvyko dailininkų bazaras atviraime lauke — gatvėse.

M. Šileikis

Prie ežero